

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 5 • ΜΑΪΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

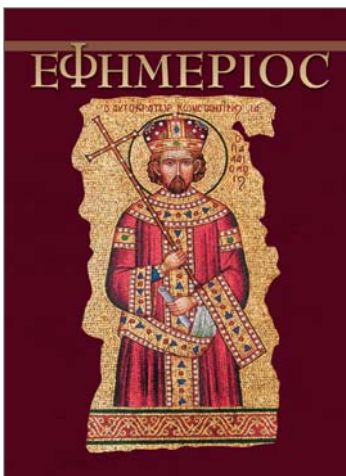
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Ἡ ἄλωση τῆς ΚΠόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ οἱ συνέπειές της γιὰ τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν Ἐκκλησία κ. Δ.Ζ. Σοφιανοῦ	σελ. 4
Μὲ τὸ βλέμμα στὸ στόχο Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 5
Θεῖα Μετάληψις - Θεῖα Κοινωνία - Θεῖα Εὐχαριστία Ἀρχιμ. κ. Κων. Γ. Χαραλαμποπούλου	σελ. 6
Πικρὲς διαπιστώσεις Σεβ. Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου	σελ. 7
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 8-11
Πὼς βλέπει ὁ Ἅγ. Ἰωάννης τὸν Ποιμένα Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελετίου	σελ. 12-13
Ἡ Ζωὴ εἶναι: Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 14-15
Ἐκδόσεις πού λάβαμε	σελ. 16-17
Μεγάλες μορφές πού ἔφυγαν	σελ. 18-19
Σύμβολα καὶ Συμβολισμοὶ κ. Μ.Γ. Βαρβούνη	σελ. 20-21
Ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός... Πρωτοπρ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 22-23
Ἐνα σημαντικό ἱστορικό εἶρημα στὴν Παναγία Ἐλεούσα τῆς Καλλιθέας κ. Δημήτρη Φερούση	σελ. 24-26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια κ. Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνασιάδη	σελ. 30
Φωτογραφικά Στιγμιότυπα	σελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Ὅσα γεγονότα κι ἂν συμβοῦν μέσα στὸ Μάιο, γιὰ τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων αὐτὸς ὁ μήνας ἔχει ἄρρηκτα δεθεῖ μὲ τοὺς καημοὺς καὶ τὰ ἰδανικά τῆς Ρωμοσύνης, μὲ τὸ πάρσιμο τῆς Πόλης τὸ 1453 καὶ μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται. Τόσους αἰῶνες τώρα τὸ γεγονὸς αὐτὸ μένει βαθιὰ στὶς καρδιές μας, ἐμπνέει καὶ καθοδηγεῖ κάθε σκεπτόμενο Ἕλληνα. Ἀπόδειξη τὸ ψηφιδωτὸ ἔργο τοῦ διεθνoῦς φήμης Ἑλληνα ἀγιογράφου, ψηφιδογράφου καὶ ζωγράφου Βλάση Τσοτσώνη στὴ Μονὴ Μεταμορφώσεως στὰ Ἅγια Μετέωρα πού κοσμεῖ τὸ ἐξώφυλλο αὐτοῦ τοῦ τεύχους.

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Τῇ μεγαλύτερῃ ζημιᾷ στήν Ἐκκλησία τὴν προκαλοῦν τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων λειτουργῶν τῆς. Βέβαια, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἐτόνισε «ἀνένδεκτον (ἀναπόφευκτον) ἐστὶ τοῦ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα. Πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Λουκ. ιζ' 1. Ματθ. ιη' 7). Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ ἐξάλειψη τῶν σκανδάλων δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν καθένα. Αὐτὸ πού ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν καθένα καὶ καλεῖται ὁ καθένας νὰ προσέχει εἶναι νὰ μὴ γίνῃ ἢ νὰ μὴ γίνῃται αὐτὸς ὁ ἴδιος πρόξενος σκανδάλου.

Παντοῦ, σὲ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς τομεῖς, καὶ πάντοτε σὲ ὅλους τοὺς καιροὺς, γίνονται «σκάνδαλα». Αὐτὸ εἶναι μιὰ πραγματικότητα, πού κανεὶς δὲν ἀρνεῖται. Γιατί, ὅμως, τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων προκαλοῦν ἰδιαίτερη ζημιὰ στήν Ἐκκλησία; Διότι, στὶς περιπτώσεις αὐτές, οἱ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἄπιστοι καὶ ἰδίως οἱ ἁμαρτάνοντες ἐν γνώσει καὶ ἐν ψυχρῷ, χρησιμοποιοῦν τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων ὡς ἄλλοθι, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ δική τους ἁμαρτωλὴ ζωὴ. Τὸ ἐπιχείρημα εἶναι πρόχειρο καὶ σύνηθες: «Βλέπεις τί κάνουν οἱ παπάδες; Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ δὲν πάω στήν Ἐκκλησία»!

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων δίνουν ἀφορμὴ σὲ πολλοὺς ἀμφιβάλλοντες περὶ τὴν πίστη, νὰ ἐν-

σχυθοῦν στήν ἀποψή τους, γιὰ τὴν ἀναποτελεσματικότητά τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς. Ὅτι ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι ἓνα ψέμα!

Ἀσφαλῶς, ἀδελφέ μου, ἔγινες ἱερεὺς ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἀρχιερατικὴ μου συνείδηση δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ σκεφθῶ ὅτι ἔγινες ἱερεὺς γιὰ «ἄλλους λόγους». Πρόσεξε, λοιπόν, τὸν τρόπο τῆς ζωῆς καὶ τῆς πολιτείας σου. Διότι, ἓνα δικό σου σκάνδαλο, θὰ πλήξει καὶ θὰ βλάψει ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχεις: θὰ βλάψει τὴν Ἐκκλησία. Πέραν, ὅμως, αὐτοῦ, νὰ ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτό. Τὸ ἱερατικὸ χάρισμα σοῦ παρέχει πολλὰ δικαιώματα. Δικαιώματα θετικῆς προσφορᾶς καὶ δημιουργικῆς σταδιοδρομίας στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Δικαίωμα, ὅμως, νὰ σκανδαλίσεις τὸ ποίμνιο ὅχι μόνο τῆς Ἐνορίας σου ἢ, πολὺ περισσότερο, τὸ σύνολο τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας, δὲν τὸ ἔχεις οὔτε σὺ οὔτε κανένας ἄλλος, ἀπὸ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας. Μὴ λησμονεῖς, ἐπίσης, τὰ ὅσα ὁ Κύριος εἶπε γιὰ τὶς συνέπειες πού συνεπάγεται τὸ σκάνδαλο, γιὰ τὸν σκανδαλοποιό. Πρόσεχε, λοιπόν!

Μὲ πολλές εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Ἡ ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ οἱ συνέπειές της γιὰ τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν Ἐκκλησία*

Στις 29 τοῦ Μάη τοῦ 1453, μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Τούρκους, τὸ χιλιόχρονο χριστιανικὸ καὶ ἑλληνορθόδοξο Βυζάντιο ἔπαυσε νὰ ὑπάρχει ὡς πολιτικὴ ὄντοτητα, ὄχι ὅμως καὶ ὡς πολιτιστικὴ, πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ.

Ὁ τελευταῖος μαρτυρικὸς βυζαντινὸς αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, μετὰ τὴν γενναῖα καὶ περήφανη ἀπάντησή του στὴν ὑπεροψία καὶ ἀλαζονεία τοῦ Μωάμεθ, νὰ τοῦ παραδώσει ἀμαχητὶ τὴν Πόλη, ἀπάντησε ποῦ θυμίζει τὸν Σπαρτιάτη Λεωνίδα στὶς Θερμοπύλες, διατρανῶν μετὰ στεντόρεια φωνὴ καὶ σφραγίζει καταλυτικὰ τὴ συνέχεια τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ μετὰ τὸν Βυζάντιο καὶ τὸν Νεώτερο:

«Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι οὐτ' ἐμὸν ἐστὶν οὐτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινὴ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν» (Δούκας 39, 1012-1014). Δηλαδή: «Τὸ νὰ σοῦ παραδώσω τὴν πόλη δὲν εἶναι δικαίωμα δικό μου οὔτε κανενὸς ἄλλου ἀπ' ὅσους κατοικοῦν σ' αὐτὴν ἐδῶ. Διότι ὅλοι μας, μετὰ σύμφωνη γνώμη καὶ μετὰ τὴ θέλησή μας, ἀποφασίσαμε νὰ πεθάνουμε καὶ δὲ θὰ ὑπολογίσουμε καθόλου τὴ ζωὴ μας».

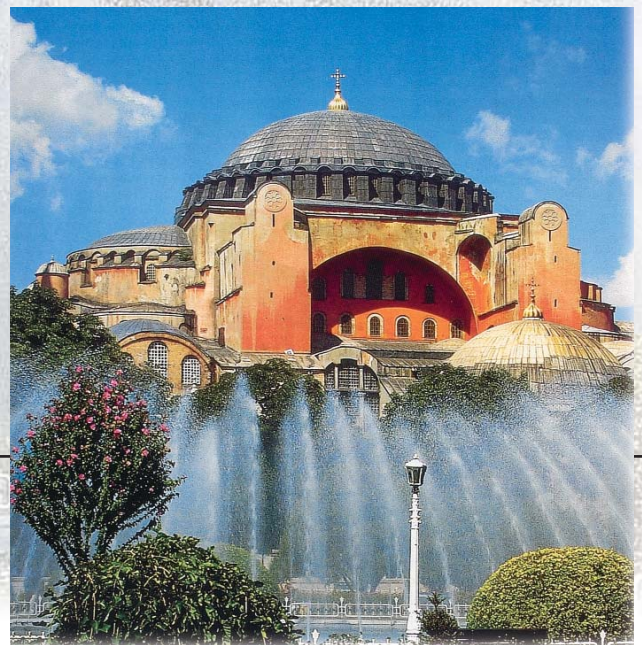
Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, ὁ μέγας δοῦξ καὶ πρωθυπουργὸς τοῦ Λουκάς Νοταρᾶς (ὁ ὁποῖος εἶδε νὰ σφαγιάζεται ἄγρια, μπροστὰ στὰ μάτια του, ἢ οἰκογένειά του) καὶ οἱ καρτερόψυχοι συμπολεμιστὲς τοῦ αὐτοκράτορα δὲν συνθηκολόγησαν, δὲν συμβιβάστηκαν. Ἔδωσαν τὸν «ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν» ἀγῶνα καὶ ἔπεσαν μαχόμενοι γενναῖα, διότι «οὐκ ἤθελον δουλωθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ἔλεγον, ἀποθανεῖν

κρεῖττον ἢ ζῆν» (Σφραντζῆς 8, 1022-1023): Δὲν ἤθελαν νὰ ὑποδουλωθοῦν, ἀλλὰ προτιμοῦσαν καὶ θεωροῦσαν καλύτερο νὰ θυσιάσουν τὴ ζωὴ τους παρά νὰ ζοῦν.

Τὶς τραγικὲς ἐκεῖνες, μὰ καὶ παράξενα δημιουργικὲς καὶ ἀναγεννητικὲς, ὥρες τῆς ἀποφράδος Τρίτης τῆς 29ης τοῦ Μάη τοῦ 1453 ἔνα τέλος συναπαντιέται μετὰ μιὰν ἀρχή. Τὸ τέλος τοῦ Βυζαντίου διασταυρῶνεται μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἔτσι, ὁ τελευταῖος Βυζαντινὸς αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος εἶναι καὶ ὁ πρῶτος μεγάλος νεοέλληνας ἡγέτης, περιβεβλημένος μετὰ τὴ θυσία του, μετὰ τὸ φωτοστέφανο τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ θρύλου καὶ τοποθετημένος στὸ εἰκονοστάσι τῶν μαρτύρων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Πίστεως.

Μποροῦσε νὰ εἶχε συνθηκολογήσει μετὰ τὸν Τούρκο κατακτητὴ, ὅπως τοῦ εἶχε προταθεῖ, νὰ σώσει τὴ ζωὴ του, τὴν οἰκογένειά του, καθὼς καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὶς περιουσίες τῶν μαχητῶν καὶ ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Πόλης. Ἀλλὰ τότε θὰ εἶχε σώσει ἐφήμερα καὶ ὑλικά ἀγαθὰ, ἐνῶ θὰ εἶχε προδώσει τὶς αἰώνιες ἀξίες καὶ ἔθνικες παραδόσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Μετὰ τὴν ἥρωική του ἀντίσταση ὅμως καὶ τὴν ἀπαράμμηλη ἐκούσια πατριωτικὴ θυσία του ἔσωσε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς Ρωμιοσύνης.

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ καθηγητῆ κ. Δ.Ζ. Σοφιανοῦ «Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός», Ἅγια Μετέωρα 2007, σελ. 26.

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΣΤΟΧΟ

Τὸ νὰ ἀνακηρυχθεῖ κάποιος, μέσα στὰ τόσα δι-σεκατομμύρια ἀνθρώπων τοῦ πλανήτη, «Κορυφαῖο Πρόσωπο τοῦ Μῆνα (τοῦ περασμένου Σεπτεμβρίου)», «λέει πολλά». Ἀναφερόμαστε στὴν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς δημοσιογράφου καὶ παρουσιάστρια τοῦ κεντρικοῦ δελτίου εἰδήσεων τοῦ κολοσσιαίου Fox Network (μὲ πάνω ἀπὸ 30 ἑκατομμύρια τηλεθεατές σ' ὅλο τὸν κόσμο!). Τὸ ὄνομά της: Nicole Anais Petallides (Νικολέττα Πεταλλίδη), (ἡ μητέρα της εἶναι ἡ ἰδρύτρια τῆς ἑλληνόφωνης ἐφημερίδας τῶν ΗΠΑ «Πρωινή»). Τῆ συμπαθῆ καὶ ἑλληνόψυχη κα Νικὸλ τὴν ἀνεκήρυξε ἡ ἱστοσελίδα News on Women πρὶν λίγους μῆνες «Γυναίκα τοῦ Σεπτεμβρίου», καθὼς τὸ ὄνομά της ἦρθε πρῶτο σὲ συχνότητα διαδικτυακῆς ἀναζήτησης.

Γιὰ νὰ ἀνεβεῖ κάποιος τόσο ψηλά, ἀσφαλῶς δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ἐμφάνιση καὶ ἡ «τύχη». Ἀπαιτοῦνται ἀπαραίτητα ἐξαιρετικὲς ικανότητες καὶ πνευματικὴ συγκρότηση. Ποῦ προϋποθέτουν πάρα πολὺ σκληρὴ (προ)εργασία. Κόστος πού καταβάλλει μὲ ζῆλο ἡ Νικὸλ, ἐξισορροπώντας θαυμαστά καριέρα καὶ οἰκογένεια.

Ἐνα πρόσωπο μὲ τέτοια ἐμβέλεια «δικαιοῦται» νὰ διατυπώνει ἀπόψεις, πού ἐπηρεάζουν πολλὲς κοινωνικὲς σταθερές. Ὅμως στὴ «διαδρομῆ» αὐτῆ ὅλο καὶ κάτι ἀπάδον «ξεφεύγει». Ὅχι πάντα μεμπτό· συνήθως πρόκειται γιὰ μονομερὴ καὶ κοντόθωρη ὀπτική. Ἔτσι, λοιπόν, σὲ μιὰ πρόσφατη συνέντευξή της ἡ κα Πεταλλίδη, μᾶς λέει τί τὴν συμβούλεψε ὁ πρόεδρος τῶν Fox News κ. Ρότζερ Ἐιλς. Τῆς εἶπε:

«Νὰ κοιτᾶς τὰ ἐπόμενα πέντε λεπτὰ τῆς ἐκπομπῆς σου. Μὴ σκέφτεσαι τὰ τελευταῖα πέντε. Προχωρᾶς διαρκῶς μπροστὰ, κάνοντας τὴν ἐκπομπή

σου ὅλο καὶ πιὸ ὑπέροχη, χωρὶς νὰ «καίγεσαι» γιὰ τὸ τέλος».

Ναί, κα Πεταλλίδη! Ναί, κ. Ἐιλς! εἶναι πολὺ σημαντικό τὸ «τώρα» γιὰ τὴν «ὑπέροχη ἐκπομπή». Ἀλλὰ, ἂν ὑπονοεῖτε ὅτι δὲν παίζει πρωταγωνιστικὸ ρόλο ὁ μακροπρόθεσμος σχεδιασμός καὶ ὁ συναφῆς μεγαλόπνοος ὄραματισμός, θεωροῦμε, πὼς κάνετε σοβαρὸ λάθος. Βέβαια, σὲ μιὰ ἐκπομπή λίγων ὥρων, τὰ λάθη ἐνδέχεται νὰ μὴν πολυφαίνονται. Ὅμως στὴ ζωὴ, πού εἶναι διαδρομὴ ἐτῶν, δὲν μπορεῖς χωρὶς ἐπακόλουθα καὶ συνέπειες, νὰ περιορίζεις τοὺς στόχους σου καὶ τὴ στρατηγική σου τόσο ἀσφικτικά καὶ μίζερα. Γιατί τότε οἱ προοπτικὲς της κατανοῦν «ἀνάπηρες». Καὶ «οἱ ἀναπηρίες» εἶναι ὑπερβολικὰ δυσβάσταχτες. Πόσο μᾶλλον, ὅταν ὑποθηκεύουν ἀγαθὰ πού ἔχουν προεκτάσεις στὴν Αἰωνιότητα!

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Αὐτὲς τὶς μέρες (8 Μαΐου) γιορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας ἕναν «ἀπόλυτα» ἐπιτυχημένο ἄνθρωπο, τὸν Ἅγιο Ἀρσένιο τὸν Μέγα. Ἦταν ὁ πρῦτανος τοῦ Πανεπιστημίου – θὰ λέγαμε σήμερα. Δάσκαλος τῶν δύο βασιλοπαιδῶν τοῦ Αὐτοκράτορα Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου. Διαπίστωσε, ὅμως, στὸν κολοφῶνα τῆς δόξας του, πὼς δὲν μπορεῖς νὰ θεωρεῖσαι ἐπιτυχημένος, ἂν δὲν περάσεις τὶς ἐξετάσεις τοῦ Χριστοῦ· ἂν δὲν ἐστιάσεις τὸ βλέμμα σου στὰ «πέντε τελευταῖα λεπτὰ τῆς ἐκπομπῆς». ΑΛΛΑ ΚΑΙ στὴν ΑΠ' ΕΚΕΙ ζωὴ. Καὶ ἄφησε μὲ θαυμαστὸ ἥρωισμό τὰ γῆινα, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ· γιὰ τὴν «ὀλοκληρωμένη προοπτικὴ τῆς ζωῆς». Καὶ μὲ «τὸ δάχτυλο στὴ σκανδάλη καὶ τὸ βλέμμα στὸν (ἀπώτερο) στόχο», δηλαδὴ μὲ πνευματικὸ μόχθο πού ἀπέρρεε ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς ὄραματισμούς του, βίωσε ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου, «δι' ὃν ἐξῆλθε (τοῦ κόσμου)». Ἐπισημαίνοντας καὶ ἐπιμένοντας: «Ὁση δύναμις σοι ἐστίν, ἀγωνίσαι, ἵνα ἡ ἐνδον σου ἐργασία κατὰ Θεόν ἢ καὶ νικήσῃ τὰ ἔξω πάθη» (Ἀββᾶς Ἀρσένιος § 9).

Γιὰ τὴν εὐλογημένη αὐτὴ στοχοθεσία «σὲ ὅλη τὴ διάρκεια... τῆς ἐκπομπῆς» ἀναφώνησε ὁ Ἀββᾶς Ποιμῆν, σὰν ἔμαθε τὴν κοίμηση τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου: «Μακάριος εἶ, ἀββᾶ Ἀρσένιε, ὅτι ἐκλαυσας ἑαυτὸν εἰς τὸν ὧδε κόσμον! Ὁ γὰρ μὴ κλαίειν ἑαυτὸν ὧδε, αἰώνιως ἐκεῖ κλαύσεται» (Ἀββᾶς Ἀρσένιος § 41).

«Τὸ στοίχημα κερδήθηκε!» Καὶ εἰσπράχθηκε ἄμεσα! Καὶ εἰσπράττεται!

Θεία Μετάληψις - Θεία Κοινωνία Θεία Εὐχαριστία

Ἄρχιμ. Κωνσταντίνου Γ. Χαραλαμποπούλου,
Ἐφημερίου Ἁγ. Δημητρίου Παλ. Ψυχικοῦ

Ἀπὸ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους ἐπεκράτησε νὰ λέγεται Θεία Λειτουργία ἢ τέλεσις τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἢ τῆς Θείας Κοινωνίας ὅπως οἱ περισσότεροι τὸ γνωρίζουν. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀνάμνησις καὶ ἀναπαράστασις τῆς θυσίας ποὺ ὁ Κύριος προσέφερε ἐπάνω στὸν Σταυρό. Σ' αὐτὴ τῇ θυσίᾳ ὅσοι πιστεύουν σώζονται. Γι' αὐτὴ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς αἰώνιος Ἄρχιερεὺς, «θύτης καὶ θύμα», ἵδρυσεν τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας τὸ βράδυν ἐκεῖνο τῆς Μ. Πέμπτης. Μέσα λοιπὸν στὸ ὄρατὸ περίγραμμα τῆς τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας ἐνυπάρχει ἡ ἀόρατη πραγματικὴ ὁμως παρουσία τοῦ θυσιαζομένου Κυρίου. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι θυσία πνευματικώτατη καὶ θεοπρεπής, ἡ μόνη θυσία ποὺ ἀρμόζει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ποὺ δι' αὐτῆς ἐκφράζεται ἀπολύτως ἡ πνευματικὴ Λατρεία πρὸς τὸν Τριαδικὸν Θεόν. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ἀκόμη Θεία Κοινωνία. Εἶναι μετάληψις καὶ μετάδοσις τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Εἶναι συμμετοχὴ στὴν ἀγιώτατη καὶ ὑψιστὴ θυσία. Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου μεταδίδεται στοὺς ἀξιους πιστοὺς νὰ κοινωνήσουν καὶ νὰ γίνουν μέτοχοι τῆς ἀγιώτατης αὐτῆς θυσίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ ἄγγελοι σκύπτουν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ Μεγάλον Μυστήριον. Χωρὶς τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἢ θυσίαν τοῦ Χριστοῦ παραμένει μακρινὴ καὶ ἀσύλληπτη. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο σχολεῖον πνευματικῆς ἀγωγῆς καὶ τὸ ἰδανικώτερον θερμοκήπιον τῶν ψυχῶν. Ὀλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγιάζεται καὶ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς αἰσθάνεται τὸ μυστήριον τῆς ἀπολυτρόσεως τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ θείου, στὴν Λειτουργίαν τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὅπου ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν μὲ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα του. Ἡ Θεία Λειτουργία ἀποτελεῖ τὴν ἐκφραση τῆς κοινωνίας τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῶν μελῶν δηλαδὴ, μὲ τὴν

κεφαλὴν του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας γεμίζομε τὸ ἐσωτερικόν μας μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι καταξιωνόμεθα ἀπὸ τὸν φιλόνητον Κύριον νὰ εἰκονίζομε τὰ Χερουβίμ καὶ νὰ γινόμεθα συνοδοιπόροι του καὶ μαθητὲς του καὶ νὰ δεχόμεθα τὴν χάριν του. Ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ δίδει τὸν ἑαυτόν του «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον». Ὀλόκληρον τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου, τὸ μυστήριον τῆς Θείας Οἰκονομίας, ἡ ἔλευσις του εἰς τὸν κόσμον, ἡ διδασκαλία του, τὰ θαύματά του, τὸ Πάθος, ἡ Ἀνάστασις, ἡ Ἀνάληψις, ἡ Πεντηκοστή, αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχουν, νὰ δώσουν εἰς τὸν πιστόν τὴν ζωὴν τοῦ Κυρίου. Ἡ σάρκα ποὺ ἐγενήθη εἰς τὴν Βηθλεέμ, καὶ ποὺ ἐσταυρώθη εἰς τὸν Γολγοθᾶ. Εἶναι ἡ ἴδια ἐπὶ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς «γεύσασθε καὶ ἴδετε... μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καὶ ἀγάπης» «σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον». Εἶναι θλιβερὸ νὰ σκέπτεται κανεὶς ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν κοινωνοῦν, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀδιάφοροι. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερον κακὸν ποὺ μπορεῖ νὰ προξενήσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ψυχὴν του. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος δὲν διδάσκεται σωστὰ, ἐπηρεάζεται ἀπὸ κακὰς διδασκαλίας, ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς ἀδυναμίας τῆς ζωῆς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποξενώνεται ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Βασικὴ προϋπόθεσις ἐκεῖνου ὁ ὅποιος πλησιάζει τὰ ἄχραντα μυστήρια εἶναι ἡ ἐξομολόγησις καὶ ἡ μετάνοια. Ὅταν κοινωνεῖ ὁ χριστιανὸς ἀντλεῖ δύναμιν καὶ θάρρος, ὑπομονὴν γιὰ νὰ διαβῆ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀκόμη ἔχει μίαν γενναίαν χριστιανικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θανάτου μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν τῆς αἰωνιότητος. Κρατήστε αὐτὸ τὸ ὑψηλότερον σκαλοπάτι τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Θείας Κοινωνίας μέσα σας, ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ σας, τῆς ὑπάρξεώς σας καὶ θὰ νοιώσετε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασιν, διότι μέσα σας θὰ ἐνοικεῖ καὶ θὰ ἐμπεριπατεῖ ὁ Θεός.

Μητροπολίτου Σισσανίου και Σιατίστης Παύλου

Είχα την ευλογία στα πρώτα χρόνια της ιερωσύνης μου να συναντήσω ένα γέροντα και πολύπειρο ιερέα, άπλο αλλά γι' αυτό και σπουδαίο. Ή απλότητά του συνίστατο στο ότι αγωνιζόταν να είναι ιερέας όπως τον ήθελε η Έκκλησία και η ευλογημένη παράδοσή της. "Όταν με σύστησε στον γέροντα ο υίός του, ιερέας και εκείνος, τότε ο γέροντας σήκωσε το καθαρό βλέμμα του και μου είπε: «σου εύχομαι παιδί μου να σ' αγαπήσει ο Θεός, όπως σ' αγαπάει ο λαός».

"Όταν συνειδητοποίησα την ευχή του ένιωσα σαν να πέφτει μια κεραμίδα στο κεφάλι μου. Ο Γέροντας μου έλεγε ότι μπορεί να με αγαπάει ο λαός και να τρέχει ίσως και πίσω μου, αλλά ο Θεός να μην ευαρεστείται από έμένα. Μου έλεγε με άλλα λόγια ότι μπορεί τον κόσμο να τον ξεγελάσω και να τον κάνω να με θαυμάζει, αλλά ο Θεός να μην θέλει ούτε να με δει. Μου έλεγε ότι μπορεί να έχω την τέχνη να αποκτήσω πολλούς όπαδούς, αλλά να είμαι πολύ μακριά από τον Θεό. Μου έκανε άκόμενη έντύπωση αυτή ή διαφορά των χρόνων «να σ' αγαπήσει ο Θεός», όπως «σ' αγαπά» ο λαός. Μου έλεγε δηλαδή ότι τον κόσμο μπορεί εκείνη την στιγμή να τον είχα δεδομένο, όχι όμως και τον Θεό.

Εύλογώ το όνομα του Θεού που στα πρώτα μου ιερατικά βήματα συνάντησα αυτόν τον ευλογημένο άνθρωπο. Τα λόγια του με προσγείωσαν. Τον θυμήθηκα και τα θυμάμαι πολλές φορές ελέγχοντας κατά το δυνατόν την δική μου πορεία και διερωτώμενος πόσο όχι ο κόσμος, αλλά ο Θεός να ευαρεστείται από την διακονία μου.

Τα λόγια αυτά όμως τα θυμήθηκα πολλές φορές όταν έβλεπα περισσότερο ή λιγότερο μεγαλόσχημους κληρικούς να δημιουργούν και μάλιστα με σύγχρονες μεθόδους μάρκετινγκ, στρατιές όπαδών για να επιβάλουν την παρουσία τους, να τρομοκρατήσουν αδελφούς και συλλειτουργούς τους, άκόμενη και τους επισκόπους τους. "Όταν είδα τέτοιους κληρικούς να χαλαρώνουν και αυτό άκόμενη το

ευαγγελικό ήθος για να κερδήσουν ανθρώπους και να επιβληθούν.

Διερωτήθηκα πολλές φορές: άραγε δεν τους άπασχολεί αν αυτά που κάνουν άρέσουν στο Θεό; Δεν τους άπασχολεί αν εκείνη την ώρα φύγουν από τη ζωή αυτή, ποιά θα είναι ή μετέπειτα πορεία τους; Φθάνεις κάποτε σκανδαλιζόμενος να διερωτάσαι αν πιστεύουν τελικά στο Θεό και σε ποιό Θεό πιστεύουν. Πιστεύουν στο Θεό ή τον χρησιμοποιούν για την δική τους έγκόσμια επικράτηση.

Διερωτήθηκα πολλές φορές αν ο δρόμος για τον άγιασμό και την σωτηρία μας περνάει μέσα από τέτοια μονοπάτια, μέσα από τέτοια τερτίπια.

Βέβαια ευθύνες δεν έχουν μόνον τέτοιοι ποιμένες, ευθύνες έχουν και τα λαϊκά μέλη της Έκκλησίας που μερικές φορές έχουν και κατά κόσμον μόρφωση, αλλά παρουσιάζονται να έχουν και την μόρφωση της ευσεβείας, έχοντας όμως στην πραγματικότητα άρνηθεί την πνευματική της δύναμη. Ευθύνη τεράστια έχουν και αυτοί που από μέλη του Σώματος του Χριστού έγιναν όπαδοί ανθρώπων καταστρέφοντας την ένότητα της Έκκλησίας και διχάζοντας το λαό του Θεού. Να μην άκουσαν άραγε ποτέ τους ότι ο διχασμός και το σχίσμα δεν ξεπλέονται ούτε με το αίμα του μαρτυρίου; Πικρές αλλά δυστυχώς ύπαρκτες διαπιστώσεις και πραγματικότητες.

Άσφαλώς ως άνθρωποι εύκολα μπορεί να πλανηθούμε, αλλά αυτή ή συνειδητή διαστροφή του έκκλησιαστικού ήθους και ή έμμομη σ' αυτήν είναι μια κατάσταση δαιμονική.

Ένθυμούμαι πριν από μερικά χρόνια, ένας τέτοιος λαός –δηλαδή όπαδοί– έφθασαν στο σημείο να lithobολήσουν το κτίριο μιας έπισκοπής για να επιβάλουν τον δικό τους άνθρωπο και δεν χρειάζεται παρά λίγες ήμέρες για να αποκαλυφθεί πόσο άκατάλληλο ήταν το πρόσωπο αυτό για την Έκκλησία.

Δέν είναι δύσκολο να αποκτήσουμε όπαδούς, δύσκολο είναι να αποκτήσουμε το Θεό. Άραγε αυτό είναι κάτι που τελικά μās ένδιαφέρει;

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ειρηνική Έπίσκεψη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών στο Φανάρι

Έπίσημη Ειρηνική Έπίσκεψη στο Οικουμενικό Πατριαρχείο πραγματοποίησε ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος, από 9 έως 12 Μαΐου 2008. Τήν Παρασκευή 9.05.08 τελέσθηκε επίσημη Δοξολογία για την ύποδοχή του Μακαριωτάτου στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Άγ. Γεωργίου.

Άμέσως μετά, ο Μακαριώτατος ανήλθε στην αίθουσα του Θρόνου όπου έγιναν επίσημες προσφωνήσεις. Τήν επομένη 10.05.08 πραγματοποιήθηκαν Διμερείς Συνομιλίες μεταξύ των εκπροσώπων των δυο Έκκλησιών. Το ίδιο απόγευμα τελέσθηκε Έσπερινός στον Ί. Ν. Άγ. Γεωργίου Πύλης Ανδριανουπόλεως. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με Πατριαρχικό και Αρχιεπισκοπικό Συλλείτουργο, το οποίο λόγω της έορτης των Μυροφόρων και σύμφωνα με τα καθιερωμένα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τελέσθηκε στην Ί. Πατριαρχική και Σταυροπηγική Μονή Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή, τήν Κυριακή 11 Μαΐου 2008. Τον Μακ. συνόδευαν στην Κωνσταντινούπολη οι Σεβ. Συνοδικοί Ίεράρχες Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς, Ίωαννίνων, Ζακύνθου, Τρίκκης και Σταγών και άλλα εκκλησιαστικά ύπηρεσιακά πρόσωπα.

Οι έκδηλώσεις για την ήρωική Έξοδο του Μεσολογγίου

Κορυφώθηκαν στο Μεσολόγγι το Σαββατοκύριακο 19-20 Απριλίου οι έορταστικές έκδηλώσεις για την 182η Έπέτειο της Έξόδου της Φρουράς των Έλευθέρων Πολιορκημένων, τις οποίες λάμπρυνε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Έλληνικής Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλιας. Σύμφωνα με τον Δήμαρχο Ίερās Πόλεως Μεσολογγίου κ. Γ. Άναγνωστόπουλο: «Το Σάββατο του Λαζάρου και τήν Κυριακή των Βαΐων αποτίουμε φόρο τιμής σ' αυτούς, που για να προασπίσουν το ύπέρτατο άγαθό της Έλευθερίας έδωσαν τή ζωή τους, γνωρίζοντας ότι ή έπιτυχία του έγχειρήματος της Έξόδου ήταν μηδαμινή. Τα μηνύματα που έκπέμπει ή αυτοθυσία των Έλευθέρων Πολιορκημένων είναι διαχρονικά και επίκαιρα». Τήν Παρασκευή 18 Απριλίου διοργανώθηκε

στο Μεσολόγγι τιμητική έκδήλωση προς τιμήν των Πολωνών Φιλελλήνων, καθώς ή Πολωνία ήταν έφέτος ή τιμώμενη φιλελληνική χώρα. Συγκεκριμένα στο Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο σέ συνεργασία με τήν Πρεσβεία της Πο-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

λωνίας, με παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια της χώρας από το Πολωνικό σχολείο Ἀθηνῶν και ὁμιλία με θέμα: «Ἄ Φιλελληνισμός στην Πολωνία – Ἱστορικές και Πνευματικές σχέσεις Ἑλλάδας - Πολωνίας» ἀπὸ τὴν καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Βαρσοβίας κ. Μ. Μπόροβσκα. Στὸ περιθώριο τῆς ἐκδήλωσης ἔχει προγραμματισθεῖ παρουσίαση ἑκθεσης ζωγραφικῆς Πολωνῶν ζωγράφων καθὼς και συμμετοχὴ Πολωνῶν προσωπικοτήτων.

Τὰ προβλήματα τῆς κατασκήνωσης τῆς Ἰ. Μ. Αἰτωλίας - Ἀκαρνανίας

Ὁ Σεβ Μητροπολίτης Αἰτωλίας και Ἀκαρνανίας στὴν ἀνύστακτη φροντίδα του γιὰ τὴ Νεότητα ἐξέδωσε Ἐγκύκλιο πὸ ἀναφέρεται στὰ προβλήματα τῆς Κατασκήνωσης τῆς Ἰ. Μ. Αἰτωλίας και Ἀκαρνανίας στὴ Ρίζα Ἀντιρρίου. Ἡ κατασκήνωση αὐτὴ κτισμένη τὸ 1961 ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιμανδρίτη π. Θεόκλητο Φεφέ με τὴν εὐλογία και τὴ φροντίδα τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη κυροῦ Θεοκλήτου, λειτουργεῖ κανονικῶς ἀπὸ τὸ 1974 ὑπὸ τὴν διεύθυνση και ἐπίβλεψη τῆς Ἰ. Μητροπόλεως και φιλοξένησε χιλιάδες νέους και νέες. Δυστυχῶς με τὴν πάροδο τοῦ χρόνου οἱ ἐγκαταστάσεις ἀλλοιώθηκαν, ὑπέστησαν φθορὲς και σοβαρὲς βλάβες, ἐπικίνδυνες γιὰ τὴν σωματικὴ ἀκεραιότητα τῶν παιδιῶν. Δὲν παρέχεται πλέον καμία ἀσφάλεια στὰ παιδιά, οὔτε καν οἱ στοιχειώδεις συνθηκὲς ὑγιεινῆς διαβίωσης. Οἱ ὑγειο-

νομικὲς ἀρχὲς ἔκρουσαν τὸν κῶδωνα τοῦ κινδύνου και ἡ ἄδεια λειτουργίας κατέστη ἀδύνατη. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι και ἀπειλητικοί. Ἡ κατασκήνωση πρέπει νὰ λειτουργήσει. Οἱ νέοι τὴν ζητοῦν. Ἀπαιτοῦνται ὅμως πολὺ μεγάλα ποσὰ γιὰ τὴν ἀνακαίνισή της. Γι' αὐτὸ τονίζει ὁ Σεβ. «Ζητήσαμε τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ και πήραμε τὴν ἀπόφαση: Θὰ ἀνακαινίσουμε τὴν κατασκήνωση γιὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ νέοι μας και τὰ χρήματα θὰ βρεθοῦν. Θὰ βρεθοῦν οἱ ἀξιόλογοι δωρητὲς πὸ ἀγαποῦν τὰ νειῶτα. Αὐτοὺς τοὺς δωρητὲς ζητοῦμε τώρα. Περιμένουμε τὶς γενναῖες προσφορὲς τους. Γι' αὐτὸ, ἀνοίξαμε ἀριθμοὺς λογαριασμῶν στὴν «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος» και στὴν «Alpha Bank». (Ἀριθμὸς λογαριασμοῦ Κατασκηνώσεων Ἰ. Μητροπόλεως: «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος»: 412/296303-59)».

Λήξη Σεμιναρίων ἑλληνικῆς νοηματικῆς Γλώσσας στὴν Ἰ. Μ. Χαλκίδος

Στὶς 14 04.08 στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἰ. Ν. Ἀγ. Νεκταρίου Κανήθου ἔλαβε χώρα ἡ Ἀπονομὴ Βεβαιώσεων Παρακολούθησης σὲ ὅσους συμμετεῖχαν στὰ Σεμινάρια Ἐκμάθησης τῆς Ἑλληνικῆς Νοηματικῆς Γλώσσας, τὰ ὁποῖα πραγματοποιήθηκαν γιὰ πέμπτη συνεχόμενη

χρονιά ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἰ. Μ. Χαλκίδος. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Τελετῆς Λήξης ὁ ὑπεύθυνος τοῦ σεμιναρίου Ἀρχιμ. κ Ἰωάννης Καραμούζης – Ἱεροκέρυξ, μίλησε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτῶν τῶν Σεμιναρίων, ὁ ὁποῖος ἦταν ἡ γνωριμία με τὸν κόσμον τῶν κωφῶν και ἡ συνειδητο-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ποίηση του ότι όλοι είμαστε παιδιά του Ίδιου Θεού με τὰ ἴδια δικαιώματα στὴ ζωὴ. Στὴ συνέχεια, παρουσιάστηκε ἀπὸ τὸν διδάσκαλο στὸ Σεμινάριο κ. Δ. Μπουλέρο ἀφιέρωμα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κυροῦ Νικοδήμου, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ πρῶτος Κληρικὸς στὴν Ἑλλάδα, ποῦ

ἀσχολήθηκε συστηματικὰ μετὰ τοὺς κωφάλλους ἀδελφούς μας. Ὁ π. Ἰωάννης ἐνημέρωσε τοὺς παρισταμένους ὅτι ἡ Ἰ. Μ. Χαλκίδος πρῶτη πανελλαδικὰ ξεκίνησε τὴν ἐκκλησιαστικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκμάθηση τῆς Νοηματικῆς Γλώσσας, ἐνῶ ὁ Σεβ. κ. Χρυσόστομος εἶναι ὁ πρῶτος Ἱεράρχης ποῦ ἀνέθεσε ἐπίσημη ἐκκλησιαστικὴ διακονία σὲ κωφάλαλο ἀδελφὸ μας, χειροθετώντας σὲ Ἀναγνώστη τὸν κ. Δ. Μπουλέρο. Πρὶν τὸ κλείσιμο τῆς ἐορτῆς, ἡ δ. Εἰρήνη Νικολέντζου, δασκάλα καὶ ἐκείνη τῆς Νοηματικῆς, παρουσίασε ἕνα ποίημα κωφοῦ ἀδελφοῦ μας, τὸ ὁποῖο μετέφρασε στοὺς ἀκούοντες ὁ π. Ἰωάννης. Στὴν καταληκτικὴ προσφώνησή του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ συνεχισθοῦν καὶ τὴν ἐπόμενη χρονιά καὶ τέλος ἔκανε τὴν ἀπονομὴ τῶν βεβαιώσεων στοὺς 50 περίπου ἀκούοντες ποῦ παρακολούθησαν τὰ μαθήματα.

Σύναξη Ἱ. Κλήρου Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρετανίας, σὲ συνεργασία μετὰ τὸν Ἱερατικὸ Σύνδεσμο «Ἅγιος Ἀθανάσιος», ὀργάνωσε τὸ τριήμερο 13η - 15η Μαΐου 2008 τὴν ἐτήσια Σύναξη τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Ἡ Σύναξη πραγματοποιήθηκε στὶς πόλεις Leeds καὶ Harrogate, καὶ φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὴν τοπικὴ Κοινότητα τῶν Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Leeds. Τὸ πλούσιο

καὶ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον πρόγραμμα συμπεριλάμβανε Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ὁμιλίες, ψυχαγωγικὲς περιηγήσεις καὶ προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις. Σὲ μία ἀπὸ τὶς προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις τοῦς οἱ Σύνοδοι - Ἱερεῖς εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ τὸν μεσαιωνικὸ Ἀγγλικανικὸ Καθεδρικὸ Ναὸ τῆς Ἰόρκης, ἐκεῖ ὅπου ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος στέφθηκε Καίσαρας. Τὸ γενικὸ θέμα καὶ ὁ κορμὸς τῶν ὁμιλιῶν καὶ συζητήσεων τῆς Σύνταξης ἦταν: «*Ἡ λατρευτικὴ διάσταση καὶ ἡ ὀργάνωση τῆς Ἑλληνορθόδοξης Κοινότη-
τας στὴν Διασπορά*». Πολὺ σημαντικὲς εἰσηγήσεις ἔκαναν οἱ Ἀρχιμ. Παντ. Τσορμπατζόγλου, Αἰμ. Παπαδάκης, Ἰάκ. Σάββας, Ζαχαρίας. Ὁ κ. Γ. Μαντζαρίδης, Ὁμ. Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., συμμετεῖχε καὶ ἐμπλούτισε μετὰ τὶς σοφὲς παρεμβάσεις του τὴν Σύναξη. Οἱ Σύνοδοι ἐξέλεξαν νέο Δ.Σ. γιὰ τὸν Ἱερατικὸ Σύνδεσμο.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Βράβευση Εκπαιδευτικών από την Ί. Μ. Καστοριάς

Η Ί. Μ. Καστοριάς στα πλαίσια της αναγνώρισης της έπιστημοσύνης, της κοινωνικής προσφοράς, αλλά και της άφοσίωσης, στα ιδανικά της πίστωσης και της πατρίδας, τέκνων της Καστοριάς που διαπρέπουν εντός ή εκτός αυτής, βράβευσε στον Ί. Μ. Ναό τον όμοτιμο καθηγητή του Α.Π.Θ. κ. Λάζαρο Μπούτη κατά τη Θεία Λειτουργία της Κυριακής της Όρθοδοξίας. Ο Σεβ. έξιηρε την προσωπικότητα του βραβευμένου και εκείνος απάντησε με το δικό του λιτό, δωρικό τρόπο, τουίζοντας την άφοσίωσή του στην Όρθοδοξία και την πατρίδα. Την προηγούμενη ήμερα στον έσπερινό του Σαββάτου ή Μητρόπολη αναγνωρίζοντας την άξία της μεγάλης προσφοράς των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κι έφέτος, όπως κάθε

χρόνο, βράβευσε 13 εκπαιδευτικούς συνταξιούχους και μή. Ο Σεβ. μίλησε με συγκίνηση και θερμά λόγια για την προσφορά των εκπαιδευτικών. Ακολούθησε δεξίωση στη διπλανή αίθουσα, όπου εκ μέρους των δασκάλων μίλησε ο βραβευθείς κ. Άρ. Ρέββας και για τους καθηγητές ο κ. Λάζαρος Νικηφορίδης τ. Λυκείάρχης. Η βράβευση αυτή είχε προγραμματιστεί για την 29η Ίανουαρίου, στον έσπερινό των Τριών Ίεραρχών, προστατών κι έφόρων της Παιδείας. Αναβλήθηκε όμως λόγω του έπισυμβάντος θανάτου του μακαριστού Άρχιεπισκόπου Άθηνών Χριστοδούλου. Η Ί. Μητρόπολη θα συνεχίσει και στο μέλλον να έπιβραβεύει τέκνα της με σημαντική έπιστημονική, κοινωνική και όποια άλλη προσφορά στους συναθρώπους μας.

Γ' Έορτή Νεολαίας στην Ί. Μ. Κερκύρας

Με την συμμετοχή παιδιών και νέων από 13 Ένορίες της Μητροπολιτικής περιφέρειας διεξήχθη ή τρίτη γιορτή νεολαίας της Ί. Μ. Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων, στην πάνω πλατεία της Κέρκυρας, το βράδυ της Κυριακής 11 Μαΐου 2008. Κεντρικό θέμα της εκδήλωσης ήταν « Νέοι και Οικογένεια: χαρά και δημιουργία». Παρουσιάστηκε από τα παιδιά και τους νέους ένα ποικίλο πρόγραμμα, το όποιο περιελάμβανε τραγούδια για τη φιλία, την αγάπη και την πίστη, που αποτελούν τις βασικές άξίες που προτείνει ή Έκκλησία για την σύγχρονη οικογένεια, θεατρικά δρώμενα με σύγχρονο περιεχόμενο, στο όποιο άποτυπωνόταν ή διδασκαλία του Άγ. Ίωάννου του Χρυσοστόμου για την οικογένεια, όπως έπίσης και το πρόβλημα της έπικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδιών που άποτελεί μία από τις κύριες μορφές κρίσης στις σχέσεις τους. Παράλληλα, ένορίες παρουσίασαν παραδοσιακούς χορούς, δίνοντας τον χαρακτήρα πανηγυριού στην εκδήλωση. Ο Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκτάριος τόνισε ότι ή εκδήλωση αυτή ήταν άφιερωμένη στη μνήμη του μακαριστού

Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου, ο όποιος άγωνίστηκε για την οικογένεια, στάθηκε κοντά στη νεολαία και ζήτησε με τη ζωή και την διακονία του μια Έκκλησία δυναμική, με προτάσεις για τα προβλήματα του λαού μας. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε τη γιορτή, ενώ χαιρετισμούς άπηύθυναν ο βουλευτής Κέρκυρας κ. Ν. Δένδιας, ή Άντινομάρχης κ. Μ. Ύδραίου, ο έκπρόσωπος του Δημάρχου Άχιλλίων κ. Θ. Σούλος. Μήνυμα στην εκδήλωση άπέστειλε ή Βουλευτής κ. Ά. Γκερέκου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

3. Συνεχίζοντας ὁ ἅγιος Ἰωάννης τὴν παρουσίαση τοῦ θυμοῦ, πὺ χαλαεὶ κάθε ἐπικοινωνία, καὶ συνεπῶς κάθε σχέση, καὶ κάθε δυνατότητα μεταδόσεως λόγου Θεοῦ καὶ εὐλογίας, λέγει:

Τίποτε δὲν θολώνει τὴν καθαρότητα τοῦ νοῦ καὶ τὸ διειδῆς (διάφανο), ὅσο καθαρὸς καὶ ἂν εἶναι, ὅσο ὁ ἀπότομος θυμὸς, πὺ κατὰ τὶς Παροιμίες «ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους» (Παροιμ. 15,1). Ὅταν θυμῶναι ὁ ἄνθρωπος, ἀκόμη καὶ νὰ τὸ ξέρει, τί τιμωρία τὸν περιμένει, προτιμᾶει νὰ τὴν ὑποστῆ, παρὰ νὰ μὴ χαρῆ τὴν ἴδω-νὴ, πὺ τοῦ προκαλεῖ ὁ θυμὸς στὸν ψυχικὸ του κόσμῳ! Ἡδονὴ εἶναι ἡ πύρωση τοῦ θυμοῦ! Καὶ τυραννᾶει τὴν ψυχὴ χειρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο πάθος! Καὶ κάνει τὸν

ἀρχίζει τὶς κατάρεις καὶ τὰ ἀναθήματα! Εἶναι πὺ ἱερέας, ποιμένας ψυχῶν, ἕνας τέτοιος παπᾶς; Εἶναι; Μπορεῖ νὰ εἶναι (S. Chr. 272, p. 354, 1-12);

Τὶ θὰ γίνεαι ὁ ἱερέας, ἂν ἀφήνει νὰ τρυπῶνουν στὴν καρδιά του ἄγρια θηρία πολλά; Τὶ φοβερό, ἀκόμη καὶ μόνο νὰ τὸ φαντασθῆ κανεῖς, - εὐκόλα νὰ ξεπερνᾶει ὁ παπᾶς τὸ ἀπαλὸ κρεββάτι, τὸ καλὸ φαῖ, τὸ καλὸ κρασάκι, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχει συνηθίσει στὴν κακοπάθεια ἀπὸ παιδί! Καὶ τί τρομακτικὸ, νὰ μὴ μπορεῖ νὰ ἀνεχθῆ λόγια, οὔτε ἀπὸ μεγάλους, οὔτε καὶ ἀπὸ μικροῦς, καὶ νὰ γίνεαι «θηρίῳ», τόσο ὥστε «τῶν χαλεπωτάτων» μᾶλλον «ἀγριαίνεαι θηρίων» (S. Chr. 272, p. 176)!

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα (β΄)*

Τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου

ἄνθρωπο, τὸν παπά, ἀντὶ νὰ εἶναι ἄγγελος εἰρήνης, καὶ ἀγάπης - νὰ γίνεαι ἄνω-κάτω! Νὰ τοῦ φεύγει τὸ μυαλό. Καὶ νὰ πηγαίνει ἀπὸ γκρίνια σὲ γκρίνια· καὶ ἀπὸ μίσος σὲ μίσος (S. Chr. 272, p. 176, 156 ἐξ.).

4. Καὶ συνοψίζει, ὁ βαθὺς γνώστης τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ ἀνθρώπου, μεγάλος πατέρας μας: Καὶ νὰ ἦταν μόνο αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία! Εἶναι καὶ ἄλλα πολλά. Καὶ ὅλα εἰσέρπου ντυμένα μὲ κώδια προβάτων καὶ στολῆς ἀγγέλων. Καὶ εἶναι ἀπειλὴ γιὰ τὸν ἱερέα: Τὸν πνίγουσιν σὲ θυμὸ, μικροψυχία, ἀθυμία, φθόνο, ἐριδες, κατηγορίες, ψεῦδη, χαρὰ γιὰ τὰ λάθη τῶν συλλειτουργῶν, ὑποκρισίες, αὐταρέσκειες· καὶ ἄλλα (S. Chr. 272, p. 162, 13-15).

Καὶ τὸ ξέρουν καλά, ὅτι ὅποιος ἀπλὰ καὶ μόνο θυμῶναι, χάνει κάθε ἴχνος ὀρθῆς κρίσης. Γίνεαι μεμψιμοιρος. Τοῦ φταῖνε ὅλοι! Καὶ ὅλα! Ἀκόμη καὶ ἐξηγήσεις νὰ θέλει κανεῖς νὰ τοῦ δώσει, δὲν τὸ ἀνέχεσαι! Καὶ

Τὶ εἶναι τότε ὁ παπᾶς αὐτός; Παπᾶς συμφορά. Παπᾶς κατάρια. Παπᾶς λύκος μέσα στὴν μάνδρα τοῦ Χριστοῦ. Παπᾶς μὲ μάσκα, μὲ προσωπεῖο, ποιμένα! Τὶ χειρότερο. Ἄρα, δὲν εἶναι ἀπλὸ πρᾶγμα γιὰ τὸν παπά ἡ ἔλλειψη δυνατότητας καλῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸν ὅποιον, ἀκόμη καὶ τὸν πὺ κακότροπο, ἄνθρωπο!

B. Νὰ εἶναι ἱατρὸς καλὸς

Ἄν θέλει ὁ παπᾶς νὰ γίνεαι ἀληθινὸς παπᾶς, λέγει ὁ ἅγιος,

- χρειάζεται νὰ ἀφήσει στὴν ἄκρη τὴν μαυία, νὰ βλέπει τοὺς ἀνθρώπους-τέκνα του πνευματικά, σὰν «ἐξουσιαστής», σὰν ἀφέντης, σὰν «ὑποτακτικούς» του, μόνο μὲ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις ἀπέναντί του!

- χρειάζεται νὰ βλέπει τοὺς ἐνορίτες του ὅλους, σὰν πρόσωπα ἄρρωστα, πὺ δὲν ἔμαθαν καὶ δὲν ξέρουν νὰ ξεχωρίζουν, πότε εἶναι γεροί, καὶ πότε ἄρρωστοι καὶ νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς βλέπει μὲ μάτι γιατροῦ, σὰν γιατρός (S. Chr. 272, p. 108-116).

1. Εἶπαμε πὺ πάνω κάτι. Γιατὶ ἦλθε στὸν κόσμῳ ὁ Κύριος; Ὑπενθυμίζουμε τὰ ἄχραντα λόγια Του: Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες: ὁ ληστής, ὁ τελῶνης, ἡ πόρνη· καὶ πὺ πολύ, οἱ ἀνιάτως νοσοῦντες: ὁ φαρισαῖος, ὁ μισῶν τὸν Κύριο, ὁ ἄθεος, ὁ ἀσεβής. Νὰ τὸ θυμίσουμε; Ὁ Χριστὸς «ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν, ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν» (Ρωμ. 5,6). Ἐνῶ ἐμεῖς εἴμαστε ἄθεοι, μισόχριστοι, ἀντίθεοι! Πῶς πρέπει νὰ βλέπει κανεῖς τέτοιους ἀνθρώπους; Οἱ νεκροὶ δὲν χρειάζονται, δὲν ἔχουν ἀνάγκη, γιὰ γιατρό. Τάφο χρειάζονται καὶ νεκροθάφτες. Αὐτὰ ἰσχύουν γιὰ ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς μπορεῖ καὶ μεταβάλλει τὶς ἄψυχες-νεκρῆς πέτρες σὲ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ. Κάνει τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ πέτρες ἀναισθητες, μιμητῆς τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραάμ. Μὲ τὴν ἱατρικὴ Του παρέμβαση. Μὲ τὴν θεραπεία, πὺ μᾶς προσφέρει.

* Ζητοῦμε συγγνώμη ἀπὸ τὸν Σεβασμῳτάτο καὶ τοὺς ἀναγνώστες μας γιὰ τὸ μεγάλο διάστημα πὺ μεσολάβησε ἀπὸ τὴν δημοσίευση τοῦ ἀ' μέρους τοῦ κειμένου τῆς Εἰσήγησης στὸ Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος», Θεσσαλονίκη 22-25 Νοεμβρίου 2007, τὸ ὁποῖο ὀφείλεται στὰ ἕκτακτα γεγονότα πὺ μεσολάβησαν καὶ τὶς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα.

2. Ἐπικοινωνία σημαίνει: νὰ ξέρει νὰ συγκαταβαίνει γιὰ καλό, γιὰ ὠφέλεια· «συγκατιέναι χρησίμως»... «Ὁὐ γὰρ ἔστιν ἐνὶ τρόπῳ χρησθαι τοῖς ἀρχομένοις ἅπασιν. Πρέπει νὰ φέρεται σὰν γιαντρός! Καὶ οἱ ιαντροί, δὲν φέρονται σὲ ὄλους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Καὶ τὴν ιαντρική τους ὑπηρεσία δὲν τὴν προσφέρουν σὲ ὄλους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο! Οἱ ἀρρώστεις οἱ πνευματικὲς ριζώνουν βαθεῖα «ἐνδον» στὴν καρδιά. Καὶ γι' αὐτὸ «πολλῆς χρεία, καὶ συγκαταβάσεως καὶ ἀκριβείας» ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ ιαντροῦ (S. Chr. 272, p. 320, 80-86)!

Ἦ τί σπουδαία ἐπισήμανση! Ἦ τί δύναμη ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης πρέπει νὰ ἔχει ὁ παπᾶς, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ φέρεται ταυτόχρονα καὶ μετὰ ἀκριβείας καὶ μετὰ συγκαταβάσεως, γιὰ νὰ ὀδηγεῖ «ταῖς γλυκεῖαις προσήρσεσι» (Δοξαστικὸν τῶν Αἰῶν τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος), τὸν ἄνθρωπο στὴν ὁδὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπακοῆς στὸν Χριστό, στὸν Σωτήρα καὶ Λυτρωτή. Ὅπως Ἐκεῖνος τὴν Σαμαρείτιδα.

3. Σὰν πρότυπο θεραπείας καὶ ἐνεργείας ὁ ἅγιος Ἰωάννης παρουσιάζει ἕναν ιαντρό, πού γιὰ νὰ σώσει ἄρρωστο ἀπὸ ἀσθένεια, πού τὸν ἔκανε νὰ παραλογίζεται ἀνυποχώρητα, χρησιμοποίησε μία ἀστεία ἀπάτη! Καὶ ἐπαινεῖ ὁ ἅγιος τὴν συγκαταβατικὴ ἀπάτη τοῦ ιαντροῦ! Λέγει: Εἶδες τῆς ἀπάτης τὸ κέρδος; Εἶδες, πῶς μιὰ ἀπάτη ἔσωσε τὸν ἄνθρωπο; (S. Chr. 272, p. 96, 40 ἐξ.).

Τόση πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ συγκατάβαση τοῦ παπᾶ, πνευματικοῦ ὀδηγοῦ, στὸν ψυχικὰ ἄρρωστο χριστιανό, ὥστε νὰ μὴ διστάζει νὰ κάνει καὶ ἀπάτες! Λέγει ἀποφαντικὰ ὁ ἅγιος: «Πολλὴ γὰρ τῆς ἀπάτης ἡ ἰσχὺς· μόνον μὴ μετὰ δολερᾶς προσαγέσθω τῆς προαιρέσεως». Κάτι τέτοια δὲν εἶναι ἀπάτες, ἀλλὰ **οἰκονομία**, σοφία πνευματικὴ, τέχνη πού κάνει τὸν παπᾶ νὰ βρῖσκει πόρους ἐν τοῖς ἀπόροις -διέξοδο σὲ ἀδιέξοδα, τρόπο, νὰ διορθῶνει ὅλα τὰ στραβὰ πού ἔχουν νεκρώσει ψυχὴ:

Καὶ ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Ἰωάννης: Μπορεῖ γιαντρός νὰ κάνει τὴν δουλειὰ του μόνον μὲ τὴν ἐπιστήμη του, «τῆ τέχνη μόνη»; Ὁχι! (ἀπαντᾷ) γιαντὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ πού λένε οἱ γιαντροί, οἱ ἄρρωστοι δὲν θέλουν, οὔτε νὰ τὰ ἀκούσουν. Καὶ τότε οἱ γιαντροὶ κάνουν κόλπα, ψευτοπατοῦλες. Γιὰ τὸ καλὸ τῶν πελατῶν τους, γιὰ νὰ τοὺς σώσουν. Ἀνάλογα πρέπει νὰ ἐνεργοῦν καὶ οἱ ιαντροὶ τῶν ψυχῶν, οἱ ἅγιοι ἱερεῖς (S. Chr. 272, p. 110, 42 ἐξ.).

Πολὺ συνηθισμένες κάτι τέτοιες ἀπάτες στοὺς γιαντροὺς. Ὅλα τὰ φάρμακα, πού δίνουν, εἶναι ἀνθιαστικὰ καὶ ἀπεχθὴ στὴν γεύση· καὶ γι' αὐτὸ ἔχουν μιὰ ἐπικάλυψη μὲ γεύση γλυκεῖα καὶ εὐώδη. Μέχρι νὰ τὰ καταπιεῖ ὁ ἄρρωστος!

4. Καὶ ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ ψευτοπατοῦλες γιὰ τοὺς ἱερεῖς; Λέγει ὁ ἅγιος: Πρῶτα ἀπὸ ὅλα, εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβει ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, τί ἔχει! Καὶ ὅταν τὸ καταλάβει, ἂν τὸ καταλάβει, οἱ δυσκολίες αὐξάνουν. Γιαν-

τὶ τὸ λογικὸ πρόβατο δὲν εἶναι σὰν τὸ ἄλογο, πού τὸ βάζει κάτω ὁ ποιμένας καὶ τοῦ κάνει ὅ,τι θέλει, χωρὶς νὰ τὸ ἐρωτᾷ! Στὸ λογικὸ πρόβατο βία δὲν περνάει! Γιαντὶ δὲν ἀρκεῖ νὰ τοῦ δώσεις φάρμακο! Πρέπει καὶ νὰ πεισθῆ νὰ τὸ δεχθῆ! Καὶ μάλιστα σὲ Χριστιανούς εἶναι ἀκόμη πιὸ δύσκολο, νὰ ἐπιβάλλεις φάρμακο (=ἐπιτίμιο) μὲ βία! Δὲν τὸ ἀνέχονται, δὲν τὸ σηκώνουν!

Καὶ συμπεραίνει ὁ ἅγιος: «Δία τοῦτο πολλῆς χρεία τῆς μηχανῆς ἵνα, πεισθῶσιν ἐκόντες ἑαυτοὺς ὑπέχειν ταῖς παρὰ τῶν ἱερέων θεραπείαις οἱ κάμνοντες (=οἱ ἄρρωστοι)· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵνα χάριν εἰδώσι τῆς ιαντρείας αὐτοῖς» (S. Chr. 272, p. 110-112.).

Δύσκολο πρᾶγμα ἡ θεραπεία. Πολὺ δύσκολο. Καὶ ἀπαιτεῖ σύνεση πνευματικὴ. Θάρρος καὶ τόλμη! Γιαντὶ, ἂν ἀφειδῶς σύ, παπᾶ μου, «τὴν ὀφειλομένην ἐπαγάγης τομὴν, πολλάκις ἀπογνοὺς πρὸς τὰς ἀλγηδόνας ἐκεῖνος, ἀθρόως ἅπαντα ρίψας, καὶ τὸ φάρμακον καὶ τὸν ἐπίδεσμον, φέρων ἑαυτὸν κατεκρήμνισε, συντριψας τὸν ζυγὸν καὶ διαρρήξας τὸν δεσμόν» κάθε σχέσης μὲ σένα, τὸν πνευματικὸ του.

Πόσα τέτοια θλιβερὰ παραδείγματα ἔχομε! Δυστυχῶς! Πολλοὶ παπᾶδες συμβουλεύουν καὶ ἐξομολογοῦν μὲ ὑποτονικὴ αἰσθησὴ εὐθύνης καὶ μηδενικοῦ ἀπὸ πλευρᾶς τοὺς προβληματισμούς, ἐπάνω σὲ θέματα, πού ἔπρεπε νὰ τὰ παίζον στα δάχτυλα (S. Chr. 272, p. 112, 1 ἐξ.).

5. Χρειαζέται πολλὴ σύνεση πνευματικὴ καὶ πολλὴ οἰκονομία, γιαντὶ «πολλοὶ εἰς ἔσχατα ἐξώκειλαν κακὰ, διὰ τὸ δίκην ἀπαιτηθῆναι, τῶν ἀμαρτημάτων ἀξίαν» (S. Chr. 272, p. 114, 10 ἐξ.), γιαντὶ ὁ παπᾶς ἀπὸ πνευματικὴ εὐθυνοφοβία ἐπιβάλλει τὰ ἐπιτίμια, ὅπως τὰ ὑπαγορεύουν οἱ κανόνες, πού θέλουν νὰ δείξουν τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ ὄχι ὑποχρέωση γιὰ συμμόρφωση! —«Ὁὐ γὰρ ἀπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἀμαρτημάτων μέτρον δεῖ καὶ τὴν ἐπιτιμίαν ἐπάγειν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀμαρτανόντων στοχάζεσθαι προαιρέσεως, μήποτε, ἀνορθῶσαι τὸ καταπεπτωκὸς σπουδάζων, μείζονα ἐργάση τὴν πτώσειν» (S. Chr. 272, p. 114, 14 ἐξ.).

Ὅμως ὑπάρχει καὶ ἄλλη πλευρά! Μερικοί, ἂν δὲν τοὺς ἐπιβάλλει ὁ παπᾶς αὐστηρὸ ἐπιτίμιο, δὲν ικανοποιοῦνται. Τὸ θέλουν τὸ αὐστηρὸ ἐπιτίμιο!

Καὶ γιὰ αὐτὸ, ὕψιστος νόμος στὴν θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς ἡ σύνεση τοῦ ιαντροῦ, ἡ γνώση καὶ ἡ σοφία του, νὰ ξέρει νὰ κάνει σωστὴ διάγνωση. Χωρὶς διάγνωση σωστὴ, ὁ ιαντρός-πνευματικὸς ὀδηγὸς παίζει! Παίζει μὲ τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου!

Αὐτὸ θέλει νὰ μᾶς εἰπεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅταν μᾶς λέγει, ὅτι ὁ παπᾶς ποιμένας εἶναι γιαντρός· καὶ πρέπει νὰ ἐνεργεῖ μὲ σύνεση καὶ συνείδηση ιαντροῦ καὶ μὲ ὑπευθυνότητα ιαντροῦ.

(Τέλος)

Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ:

Β'

• *Η Ζωή είναι ΘΗΣΑΥΡΟΣ Διαφύλαξέ τον.*

Το ζήτημα με τους θησαυρούς δεν είναι πώς θα τους βρεις αλλά πώς θα τους διαφυλάξεις. Θυμηθείτε το σλόγκαν με το νερό. «Προσέχουμε για να έχουμε». Η ζωή είναι θησαυρός αλλά όχι αδαπάνητος. Τα αποθέματά της εξαντλούνται. Είναι σαν τον καλό μαργαρίτη που για να τον αγοράσουμε ξεπουλάμε ό,τι έχουμε και δεν έχουμε και δεν τον ρίχνουμε μετά ταῦτα στα σκυλιά. Είναι πολύτιμη και εφόσον είναι πολύτιμη τή φυλάμε σαν τὰ μάτια μας. Για να μὴν ἀναγκασθοῦμε στὸ τέλος ἀναζητή- ντας τη να διερωτηθοῦμε: «πού εἶν' ἡ Ζωή που τὴ σπαταλήσαμε ζώντας»;

• *Η Ζωή είναι ΥΜΝΟΣ Τραγουδήσέ τον.*

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶναι μόνο κάτι τὸ τετριμμένο, τὸ καθημερινὸ πὸ τὸ βιώνεις καὶ ἐπιβιώνεις ἀλλὰ πὸ ἀξίζει νὰ τῆς πλέξεις τὸ ἐγκώμιο καὶ νὰ τὴν ὑμνήσεις. Ἡ ζωὴ σὲ ξε- περνάει ὄχι μόνο γιατί συνεχίζεται καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησή σου ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ ἀλλὰ γιατί ἔχει τὴν πηγὴ τῆς καὶ τὴν ἀναφορὰ τῆς στὸν ἴδιο τὸ Θεό. «Ἐγὼ εἶμι ὄχι μόνο ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ». Καὶ ὁ ἴδιος ἐνεφύ- σησε στὸν ἄνθρωπο πνοὴ ζωῆς γι' αὐτὸ τὸν ὑμνοῦμε, τὸν εὐλογοῦμε καὶ τὸν εὐχαριστοῦμε. Κάθε ὕμνος στὴ ζωὴ εἶναι ὕμνος στὸ Δημιουργό της.

• *Η Ζωή είναι ΕΡΩΤΑΣ Ἀπόλαυσέ τον.*

Ἐδῶ, κάθε φορά πὸ σκέπτομαι τὸν ἔρωτα συνειρμικά μου ἔρχεται στὸ νοῦ μία φράση τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου πὸ εἶναι ἀπελευθερωτικὴ καὶ ἰσορροπεῖ ἀντίρροπες ἀπόψεις πὸ ἔρχο- νται νὰ συγχύσουν τὰ πράγματα. «Δὲν εἶναι ἀνθρώπινο κατασκευάσμα ἡ ἐρωτικὴ ἐπιθυμία πὸ ἀναπτύσσεται ἀνάμεσα στὸν ἄνδρα καὶ στὴ γυναίκα πὸ ἔρχονται σὲ γάμο, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἐφύτευσε τὴν ἐπιθυμία αὐτὴ μέσα στὴν ἀνθρώπινη φύση». Τὸ ἀπόλαυσέ τον μου θυμι- ζει αὐτὸ πὸ ὁ ἱερέας εὐχεται στὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας τοῦ γάμου στὴ νύφη: «καὶ σὺ γύ-

Τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ναι εὐφραίνου τῷ ἰδίῳ ἀνδρί». Εὐφροσύνη καὶ σωφροσύνη νὰ βασιλέψει στὴ ζωὴ τους. Σω- φροσύνη, νὰ παίζουν, δηλαδή, σύμφωνα με τοὺς κανόνες τῆς κατάστασης στὴν ὁποία εὐρί- σκονται.

• *Η Ζωή είναι ΠΑΙΧΝΙΔΙ Πάρε μέρος.*

Τὸ παιχνίδι δὲν εἶναι κάτι τὸ παιδιάστικο. Ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους θεωρήθηκε ὡς σύμβολο τοῦ κόσμου. Γιὰ τὰ παιδιά παιχνίδι εἶναι μία μαθητεία, ἰδανικὴ μάθηση καὶ τήρηση κανό- νων συμμετοχῆς. Τὰ «παιχνίδια γιὰ ἐνήλικες» εἶναι κυρίως παιχνίδια ἐξουσίας πὸ ξεμαθαί- νεις ὅ,τι δημοκρατικὸ ἔμαθες. Ἡ συμμετοχὴ εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ ἐνὸς ὁμαδικοῦ παιχνιδιοῦ. Νὰ πάρεις μέρος ἀκριβοδίκα καὶ ὄχι νὰ ἀπαιτεῖς τὴ μερίδα τοῦ λέοντος. Νὰ μὴ κωφεύεις στὴν πρόσκληση νὰ χορέψεις ἢ νὰ κλάψεις (πρβλ. Λουκᾶ 7, 32).

• *Η Ζωή είναι ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ Πάρε ρίσκο.*

Διακινδύνευσε. Συνήθως οἱ ἄνθρωποι προτι- μοῦν τὴν ἀσφάλεια, τὴν ἡσυχία τους. Ἡ ζωὴ ὅμως εἶναι κίνηση. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀσφαλῶν λιμένων. Ὅχι, ὅμως, τὰ καράβια νὰ μένουν συ- νέχεια ἐλλιμενισμένα. Χρεάζεται ν' ἀνοιχτοῦν στὸ πέλαγος ἔχοντας, ὅμως, ἐπίγνωση τῶν κιν- δύνων ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύσουν. Διακινδυνεύω σημαίνει ὅτι ἔχω ἐπίγνωση τῶν κινδύνων, με- τρῶ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ καὶ πορεύομαι ἀνα- λόγως. Ἄν περιέλθω σὲ κινδύνους καὶ θλίψεις τότε μπορῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ τὴν ἄνωθεν βοήθεια γιὰ νὰ ἐπιτιμηθεῖ ὁ ἄνεμος καὶ ὁ κλύ- δων τοῦ ὕδατος καὶ νὰ μὴ ἀπωλεσθοῦμε (βλ. Λουκᾶ 8, 22-25). Ἔτσι ὥστε νὰ ἐπιτευχθεῖ αἰφνίδια μεταστροφή τῆς κατάστασης. Ἄλλω- στε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὀρίζεται ἡ λέξη περιπέ- τεια.

• *Η Ζωή είναι ONEIPO Κάντο ἀληθινό.*

Μία διαφημιστικὴ ἐκστρατεία γιὰ τὴν Ἑλ- λάδα πὸ τὴν υἱοθέτησε καὶ γνωστὴ ξενοδοχει-

ακή μονάδα πρόσταζε όλο τον περασμένο χρόνο: ζήσε τ' όνειρο. Έδω προφανώς με την έννοια: ό,τι έχεις όνειρευτεί ό,τι θα είναι ιδανικό για σένα να κάνεις στις διακοπές σου στο προσφέρουμε έμεις. Στόν κατάλογό μας, όμως, απαιτείται ή δική σου προσπάθεια. Δέν άφορā μόνο διακοπές αλλά ένα σύνολο πραγμάτων πού έπιθυμείς να πραγματοποιήσεις. Δέν ζεις στο όνειρο καταστάσεις πού σε ίκανοποιούν στατικά αλλά σχεδιάζεις στο ζύπνιο σου κάτι πού είναι «όνειρεμένο» αλλά έχεις βάσιμες έλπίδες να βγει άληθινό έπειδή έσύ με τρόπο δυναμικό θα τό κυνηγήσεις και φθάνοντάς το θα εύτυχήσεις.

• *Η Ζωή είναι EYTYXIA Τήν άξιζεις.*

Έδω ένθυμούμαι ένα σεφερικό στίχο. «Αν είν' άνθρωπος ό πόνος, οί άνθρωποι δέν έγιναν μόνο για να πονούνε». Πραγματικά οί άνθρωποι άποβλέπουν στην εύτυχία χωρίς και καλά καλά να μπορούν και να την προσδιορίσουν. Πολλοί την ταυτίζουν με την καλή τύχη, την έπιτυχία, την εύημερία, την άνευ λύπης και μετ' άνέσεως ζωή· τό αντίθετο της δυστυχίας. Ό Άριστοτέλης μάλιστα την διακρίνει άπό την εύδαιμονία και θεωρεί την εύτυχία τμήμα της. Τελευταία έχουν δει τό φώς της δη-

μοσιότητας ψυχοκοινωνικές έρευνες για την εύτυχία, όπου οί άπαντήσεις δείχνουν ό,τι οί άνθρωποι θεωρούν ό,τι έχουν δικαίωμα στην εύτυχία, την άξιζουν, είναι άξιοι γι' αυτήν. Να σημειώσω ό,τι ό έπιτραπέζιος ήμεροδείκτης του 2008 του «Le Monde des Religions» ίχνηλατεί «τους δρόμους της εύτυχίας». Σās θυμίζω τον χαιρετισμό παλαιότερης ραδιοτηλεοπτικής έκπομπής: Εύτυχείτε. Η εύτυχία είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη ύπόσταση γι' αυτό και ή εύχή στους νεογίμους είναι «να ζήσουν εύτυχισμένοι». Μόνο πού σύμφωνα με έναν σπουδαίο ψυχοθεραπευτή «ή έπιτυχία του σύγχρονου γάμου θα πρέπει ν' αναζητηθεί περισσότερο στην ίκανότητα των συζύγων παρά σε μία αυτονόητη εύτυχία» (B. Harnik).

Αυτό τό τελευταίο μάς όδηγει στο καταληκτικό συμπέρασμα:

• *ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ... Πάλαυσε γι' Αυτήν.*

Δέν γνωρίζω τί πάλη θα προτιμήσουμε: έλληνορωμαϊκή, έλευθέρα, ανατολικές πολεμικές τέχνες! Ό άγνωστος συντάκτης μετά την «ουσιαστική» περιγραφή της ζωής και την «ρηματική» πραγμάτωσή της συνοψίζει κατηγορηματικά την ύποθήκη του. Άφοϋ έτσι είναι ή Ζωή... πάλαυσε γι' Αυτήν και συνέχισε τό δρόμο σου. Η ζωή κατά μία έπιτυχή διατύπωση φίλου καθηγητού κοινωνιολογίας είναι διαδρομή και σαν τέτοια πρέπει να την διατρέξεις (Δ. Μαγκλιβέρα, Η ζωή ως διαδρομή. Δοκίμια αιχμής, Οί εκδόσεις των Φίλων, Άθήνα 2007).

Μόνον βάδιζε!

Τό κείμενο πού προηγήθηκε μπορεί να παραμείνει έτσι όπως γράφτηκε, ως άνάγνωσμα. Μπορεί, όμως, σε ήλεκτρονική παρουσίαση να είναι πιο άποτελεσματικό και να δώσει τη δυνατότητα μιās πιο δημιουργικής εικονικής και μουσικής γραφής. Τό τελευταίο άποτελεί μία πρόταση προς τους άναγνώστες μας και τους παρακαλούμε να στείλουν τις ιδέες τους καταγεγραμένες σε CD-ROM στη διεύθυνση του περιοδικού ή στην ήλεκτρονική διεύθυνση του συντάκτου του άρθρου (e-mail: astavrop@soctheoi.uoa.gr).

(Τέλος)

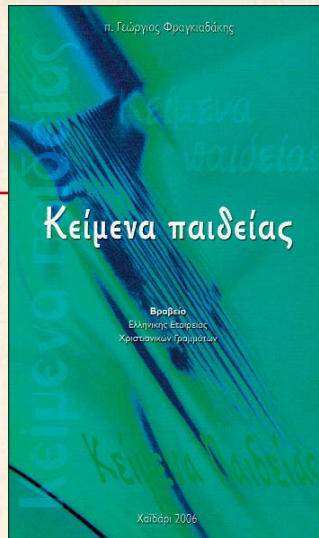

Έκδόσεις...

π. Γ. Φραγκιαδάκη

Κείμενα παιδείας

Πολυγραφότατος και με πολλά ενδιαφέροντα ο π. Γεώργιος καταγίνεται ως εκπαιδευτικός με τὰ ὅσα συμβαίνουν μέσα και γύρω ἀπὸ τὰ σχολεῖα και θίγει με εὐαισθησία και διεισδυτικότητα πολλὰ ἀπὸ τὰ κακῶς κείμενα, ἀπὸ τὰ βιβλία και τὴν ἐμφάνιση μαθητῶν και δασκάλων ὡς τὸ ὠράριο λειτουργίας τῶν σχολείων, τὸ χρονικὸ σημεῖο κατὰ τὸ ὁποῖο ἀποφασίζονται ἀλλαγές στὴν παιδεία, τὰ ναρκωτικά και τὶς ἐθνικὲς γιορτές. Τὰ κείμενα, γραμμένα σὲ διαφορετικὰ χρονικὰ διαστήματα προσφέρουν θέματα γιὰ προβληματισμὸ και συζήτηση, ἀφοῦ ἀσχολοῦνται με τὴν καυτὴ πραγματικότητα.

Ἄρχ. Π. Ντανᾶ

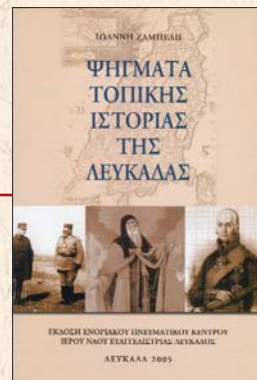
Θεολογία και θαύματα Νοερᾶς Προσευχῆς

Μὲ πρόλογο τοῦ π. Γεωρ. Καψᾶνη ὁ συγγραφέας, ποὺ ἔχει δώσει ἤδη ἄρκετὰ δείγματα γραφῆς με προηγούμενα βιβλία του καταγίνεται με λόγο σαφῆ και γλαφυρὸ με τὴ Νοερὰ Προσευχὴ και χωρίζοντας πρῶτα τὴν νοερὰ προσευχή, κατασκαλῖα πολλῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, πολλὰ θαύματα ποὺ ἐπιτελέσθησαν, καταδεικνύεται εὐκόλα και εἶναι χρήσιμο.

Ἰωάννη Ζαμπέλη

Ψήγματα τοπικῆς Ἱστορίας τῆς Λευκάδας

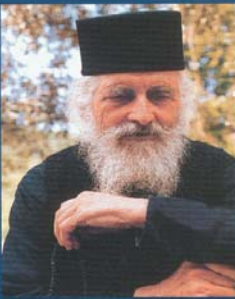
Τὸν συγγραφέα τὸν γνωρίζω και τὸν καμαρώνω ἀπὸ παιδάκι τοῦ Δημοτικοῦ. Τώρα ἐπιστήμων και δραστήριο μέλος τῆς Ἐκκλησίας με πολλὰ και ποικίλα οὐσιαστικὰ ἐνδιαφέροντα, με κάνει νὰ νιώθω σεβασμὸ γιὰ τὸ ἦθος, τὴν ἐργατικότητα και τὴ σεμνότητά του. Στὸ βιβλίο, ποὺ χωρίζεται σὲ τρία μέρη, παραθέτει στοιχεῖα ἀπὸ ἀρχεῖα ὑλικὸ τῆς ἰδιαίτερης, πανέμορφης και ἱστορικῆς Λευκάδας, ἀναφέρει πρόσωπα ποὺ τοῦ προξένησαν τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ διάφορους λόγους και στὸ τρίτο ἀναλύει θέματα ποὺ ἂν και ἐντάσσονται στὸ γενικότερο ἱστορικὸ πλέγμα ἔχουν ξεχωριστὴ συνάφεια και σχέση με τὸ νησὶ τοῦ Βαλαωρίτη. Οἱ ὑποσημειώσεις μαρτυροῦν τόσο τὴν ἔρευνα ὅσο και τὴν ὑπευθυνότητα τοῦ συγγραφέα ποὺ δὲν τὸν ἐπαινοῦμε γιὰ τὸ νεαρὸ τῆς ἡλικίας ἀλλὰ γιὰ τὴ γνώση και τὴ δράση του.

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν Ὅσιο Τερόθεο Τριφύλλη

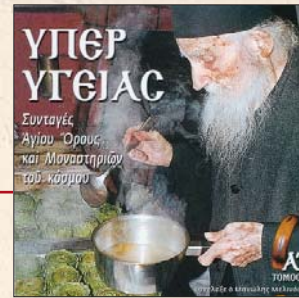
Μιὰ ὁμάδα κληρικῶν και λαϊκῶν παιδιῶν φωτισμένοι γέννηται ἀναλώθηκε με ταπείνωση, καὶ πνεῦμα θυσίας και ἱεραποστολικῆς ἀγάπης του στὴν περιοχή τοῦ Ἀστακοῦ Ἱερόθεο Τριφύλλη ποὺ γεννήθηκε ἐγκαταστάθηκε στὸν Ἀστακὸ ὡς κείμενα εἶναι ἔκδηλη ἡ ἀγάπη, ὁ ἴστος τοῦ ἔργου του. Ἄνθρωπος χωρὶς ἐπιφρόντιζε νυχθημερὸν γιὰ τὴ νεότητά του, τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν μαθητῶν, τὴν ἱεροπληθὴ σχολεῖα, κύκλους μελέτης, τὸ ἔργο ἀγάπης και μνήμης του, ἀλλὰ και παράδειγμα πρὸς μίμηση γι' αὐτὸν.

ΑΡΧΙΜΑΧΑΡΙΤΟΣ ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΝΤΑΝΑ
ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ

Θεολογία καὶ θαύματα
τῆς Νοεῤῃς Προσευχῆς
«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ,
ἐλέησόν με»

Τὸ ἔργο σὲ τρία μέρη ἀναλύει
τόπιον παραθέτει τὴ σχετικὴ διδα-
κκλησίας μας καὶ τέλος ἀναφέρει
κανὲν μὲ αὐτὴ. Ἐνδιαφέρον, διαβά-
ἀπὸ πολλὲς πλευρὲς.

Μ. Μελινοῦ

«Υπὲρ Ὑγείας» Συνταγὲς μαγειρικῆς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ τὰ μοναστήρια τοῦ κόσμου

Γνωστὴ ἀπὸ χρόνια ἡ ἐνασχόληση τοῦ συνεργάτη μας κ. Μ. Με-
λινοῦ μὲ τὰ μοναστήρια καὶ τὴ μοναχικὴ ζωή, τόσο μὲ βιβλία ὅσο
καὶ ἀναρίθμητες ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές. Τὸ καινούργιο του πό-
νημα ξεχωρίζει μέσα στὴν πλειάδα βιβλίων μαγειρικῆς καθὼς
ἀποτελεῖ μιὰ τεράστια συλλογὴ δοκιμασμένων συνταγῶν μο-
ναχῶν καὶ μοναζουσῶν ποὺ ἔχει ἀρχίσει ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια. Ὁ
Α' τόμος, ποὺ ἤδη κυκλοφορήθηκε, περιέχει ἐπίσης στὶς 612 σελί-
δες του Παρακλητικὸ Κανόνα τοῦ Ὁσ. Εὐφρόσυνου τοῦ Μάγειρου,
γνώμες Πατέρων γιὰ τὴ νηστεία, τὴν προσευχὴ τῆς Τράπεζας, πί-
νακα νηστειῶν τοῦ χρόνου, φωτογραφίες μαγείρων, κηπουρῶν, ψα-
ράδων, βυζαντινὲς εἰκόνες ἀλλὰ καὶ ἀπίθανα μυστικὰ αὐτῆς τῆς
«κουζίνας», ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑλικά περιλαμβάνει προσευχὴ, ἀγά-
πη καὶ προσφέρει πάνω ἀπὸ ὅλα ὑγιεινὴ διατροφή.

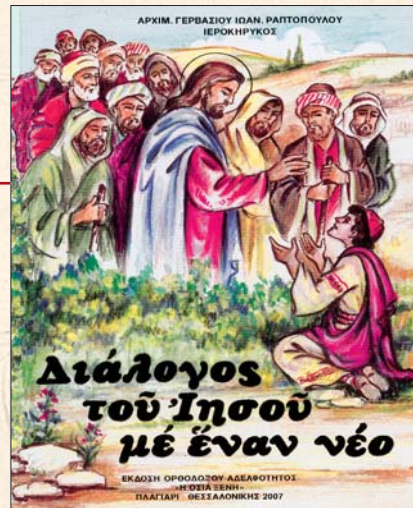
Γέροντα

ν, πνευμα-
ροντα, ποὺ
αθαρότητα,
ὁ πόθο στὴ διακονία τοῦ ποιμνί-
οῦ, ἔγραψε ἕνα βιβλίο γιὰ τὸν π.
ε τὸ 1907 στὰ Κήθουρα καὶ τὸ 1949
ε τὴν ἐκδημία του τὸ 1991. Στὰ
σεβασμὸς καὶ ὁ θαυμασμὸς γιὰ
τυπωσιακοὺς τίτλους γνώσεων
τητα, τὴν ἀνακούφιση τοῦ πόνου,
ἐνοριτῶν του μὲ κηρύγματα, κα-
έτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Συλλο-
ἐνὸς ὑποδειγματικοῦ ἔφημερίου,
τὸ καὶ ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα.

Ἄρχ. Γερβασίου Ἰ. Ραπτοπούλου

Διάλογος τοῦ Ἰησοῦ μὲ ἕναν νέο

Ὁ γνωστὸς γιὰ τὴν πολυποί-
κιλη δραστηριότητά του π.
Γερβάσιος ἀναλύει βῆμα βῆ-
μα τὸν διάλογο ἐνὸς νέου μὲ
τὸν Ἰησοῦ, ὅπως παρατίθεται μέσα στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Μαθαίου
καὶ ἐξάγει πνευματικὰ μαθήματα καὶ μηνύματα, τὰ ὁποῖα δὲν
ἀφοροῦν μόνον στοὺς νέους ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἀφου-
γκράζεται τὸν εὐαγγελικὸ λό-
γο, τὸν μόνον σωστό, εἰλικρινὴ
καὶ σίγουρο ὁδοδείκτη τῶν ψυ-
χῶν πρὸς τὴν βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.

Μητροπολίτης Παροναξίας Ἀμβρόσιος (†)

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὴν 24ην Μαρτίου, ὁ Μητροπολίτης Παροναξίας κυρὸς Ἀμβρόσιος κατὰ κόσμον Νικόλαος Στάμενας γεννήθηκε τὸ 1922 στὴν Πάρο. Διάκονος χειροτονήθηκε τὸ 1950. Μετὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ πτυχίου του τὸ 1955, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καὶ τοῦ ἀπονεμήθηκε τὸ ὀφίκιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Διορίσθηκε ὡς ἱεροκήρυκας στὸ ἱερό Προσκύνημα τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς καὶ ὡς ἱεροκήρυκας τῆς Ἀποστο-

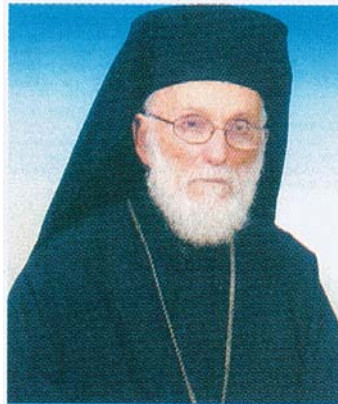

λικῆς Διακονίας τῶν νήσων Πάρου καὶ Ἀντιπάρου. Κατὰ τὸ 1965 διορίσθηκε τακτικὸς ἱεροκήρυκας τῆς Μητροπόλεως Παροναξίας. Ἀφοῦ ἐργάστηκε ταπεινὰ καὶ ἀθόρυβα ἐπὶ 24 ἔτη, ἐξελέγη παμψηφεί ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στίς 13 Ἰουλίου 1974, Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου. Τὸ 1991 καταστάθηκε στὴν Μητρόπολη, πού ποίμανε ὡς τὴν ἐκδημία του.

Μητροπολίτης Σηλυβρίας Αἰμιλιανὸς (†)

*Εἴτε βραδνάζει, εἴτε φέγγει
μένει λευκὸ τὸ γιασεμί»
(ΣΕΦΕΡΗΣ)*

Στὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανὸ Τιμαδάη, πού «ἀναχώρησε» πλήρης ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀρετῶν, στίς 22 Φεβρουαρίου 2008, ἄρεσε πολὺ ἓνα εὐφυολόγημα. Καὶ τί ἀνέφερε συχνά, δίνοντας σαφέστατο στίγμα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν ἀφιερωθεῖ στὸν Χριστό. Ἐλεγε: Ἡ λέξη «Μοναχὸς» προέρχεται ἀπὸ τὸ «Μόνος». Καὶ κατὰ μιὰ χαριτωμένη ἐτυμολογικὴ ἀθαιρεσία, ἡ λέξη «Μόνος» προέρχεται ἀπὸ τὴ φράση: «Μὲ τὸν Ἔνα» (= τὸν Κύριό μας). Καὶ ἐξηγοῦσε ὅτι μᾶλλον δὲν εὐσταθεῖ φιλολογικά, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει στὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ τὸ μόριο «Μέ», ἀλλὰ ἡ πρόθεση «Μετὰ». Δηλαδὴ θὰ λέγαμε: «Μετὰ τοῦ Ἐνός» καὶ ὄχι «Μὲ τὸν Ἔνα». Αὐτὴ ὅμως ἡ παρατήρηση δὲν τὸν παρεμπόδιζε στὸ νὰ ἐμβαθύνει στὸ πνευματικὸ μῆνυμα πού ἐμπεριέχει. Μῆνυμα βαρῦτιμο καὶ ἱερώτατο! Πού φρόντιζε νὰ τὸ κάνει πυξίδα του, προσήλωσή του, ἀταλάντευτο προσανατολισμό του σὲ ὅλη του τὴν πορεία. Ἡ συνέπειά του καὶ ἡ ἀφοσίωσή του

αὐτὴ τὸν καθιστοῦν «μαθηματικὴ σταθερά» γιὰ κάθε πνευματικὸ ἄνθρωπο· καὶ δὴ καὶ κληρικό. Πολύτιμη κι ἐλπιδοφόρα, σὲ χρόνους –εὐρύτερης– δυσλειτουργίας τοῦ «ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος» τῆς Κοινωνίας μας. Ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα! Καὶ χάριν ἐναρέτου παραδειγματικοῦ, μιὰ πτυχή μόνο τῆς μεγαλειώδους πνευματικότητάς του:

Παρόλο πού γνώριζε πολὺ καλά «τὸν περίγυρο», ποτὲ δὲν ἔκανε προσωπικὰ ἐπικριτικὰ σχόλια καὶ –στὰ ἀστεία, τάχα– κατὰκριση (!!). Τὸ ξέρουν πολὺ καλά ὅσοι τὸν συνανεστράφησαν ἔστω καὶ γιὰ λίγο. (Εἴμαστε ὅλοι ἄραγε –ἐπ’ αὐτοῦ– ἀναμάρτητοι; Μᾶλλον, ρητορικὴ ἢ ἐρώτηση). Ἴσως αὐτὸ θὰ ἴναι ἡ καλύτερη εὐχή, τώρα πού γίνεται ἀμυδρότερη ἢ τροχιά τοῦ φωτεινοῦ του ἄστρου, ὄντας πλησιέστερα στὸν Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης: Νὰ μᾶς δίνει ὁ Κύριός μας φώτιση, σύνεση, σωφροσύνη ὥστε νὰ ζητοῦμε τὰ πρῶτα καὶ τίμια τῆς ζήτησης. Καὶ νὰ ἔχουμε στὴν προσευχή μας τὸ αἴτημα: Νὰ ἀναπληρώνονται «κάπως» οἱ φωτεινοὶ Τοῦ ἄγγελου.

Ἄρχιμ. Γρηγόριος Γ. Λίχας

Ἐπίσκοπος Τράλλεων Ἰσίδωρος (†)

Συμπληρώθηκε ἤδη ἓνας χρόνος (16 Μαΐου) ἀπὸ τὴν ἐκδήμια τοῦ μακαριστοῦ Ἐπισκόπου Τράλλεων Ἰσίδωρου, πού γιὰ πολλὰ χρόνια (1975-1997) χρημάτισε ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Θεολόγου τῆς Πάτμου καὶ Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος Πάτμου. Κληρικὸς μὲ μεγαλοπρέπεια καὶ συνάμα εὐγένεια καὶ ἀπλότητα, συνάρπαζε μὲ τὴ μουσικότητα καὶ τὴ μελωδικότητα τῆς φωνῆς του καὶ τὴν προσήνειά του τοὺς πιστοὺς πού ἀναζητοῦσαν στὴν βυζαντινὴ ἀγκαλιὰ τοῦ πα-

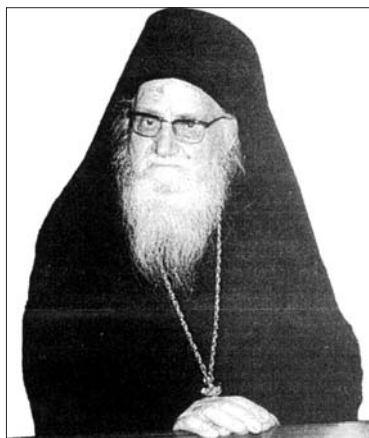
νάρχαιου μοναστηριοῦ τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν ψυχικὴ γαλήνη. Φρόντισε γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ μοναστηριακοῦ συγκροτήματος πού ἱδρυσε ὁ ὅσιος Χριστόδουλος καθὼς καὶ τῶν ἄλλων μονῶν καὶ καθισμάτων τοῦ ἱεροῦ νησιοῦ καὶ χρησιμοποίησε τοὺς κατ' ἐξοχὴν εἰδικούς γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωση τῆς περιφέρειας βιβλιοθήκης τῆς μονῆς καὶ τοῦ σκευοφυλακίου τῆς καὶ γιὰ τὴ δημιουργία ἐργαστηρίων συντήρησης εἰκόνων καὶ βι-

βλίων. Οἱ ἐκδηλώσεις πού ὀργάνωσε γιὰ νὰ ἐορταστοῦν τὰ 900 χρόνια ἀπὸ τὴν ἱδρυση τῆς μονῆς ἀπὸ τὸν Ὅσιο Χριστόδουλο καὶ τὰ 1900 χρόνια ἀπὸ τὴ συγγραφή τῆς «Ἀποκάλυψης» τοῦ Ἰωάννη στὴν Πάτμο, μὲ τὴ συγκέντρωση ἐκεῖ τῶν Προκαθημένων τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πολλῶν διακεκριμένων προσωπικοτήτων ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, μὲ τὴ λαμπρότητα καὶ τὴν ἀρτιότητά τους ἀνανέωσαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πιστῶν γιὰ τὸ νησί τοῦ Θεολόγου καὶ προσέφεραν μοναδικὴ αἴγλη στὸν τόπο ὅπου καταγράφηκε ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Θὰ τὸν θυμόμαστε πάντοτε γελαστό, προσηνὴ, ἀρχοντικό, συνδεδεμένο μὲ τις ὠραιότερες στιγμὲς πνευματικῆς ἀνάστασης καὶ χαρᾶς πού ζήσαμε στὸ νησί ἀμέτρητα Πάσχα καὶ μὲ τὴν εἰκόνα τῆς ἀναβιωμένης στοὺς καιροὺς μας βυζαντινῆς μεγαλοπρέπειας στὸ χῶρο τοῦ νησιοῦ, ἐποχῆς πού φοβόμαστε πὼς γιὰ μᾶς εἰδικὰ ἔφυγε μαζὶ του.

Λ. Ι. Χ.

Ἄρχιμ. Θεοφύλακτος Ἀγγελόπουλος (†)

Στις 11.4.08 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ μακροβιώτερος ἐν ἐνεργείᾳ Καθηγούμενος τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἄρχιμ. Θεόκτιστος, κατὰ κόσμον Βασίλειος Ἀγγελόπουλος. Γεννήθηκε στὶς 24.7.1909 στὴ Σύρνα τῆς Γορτυνίας. Σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν πῆγε στὴ Μονὴ Λογγοβάρδας. Χειροτονήθηκε Δόκιμος Μοναχὸς στὶς 15.2.1926. Στις 23 Ἰουνίου 1945 μὲ τὴν εὐλογία τοῦ π. Φιλοθέου Ζερβάκου γιὰ λόγους ὑγείας ἐγκαταστάθηκε στὴ Ἱ. Μονὴ Τιμίου Προδρόμου στὸ Φαράγγι τοῦ Λούσιου ποτα-

μοῦ κοντὰ στὴ Δημητσάνα ἐπὶ Ἰγουμενοῦ Λεοντίου Δημοσιμπούλου. Ἰγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς ἀνέλαβε στὶς 8.2.1948 ἐπὶ Μητροπολίτου Δημητροπούλου Γερμανοῦ Χατζηανέστη. Στις 29.3.1952 χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ στὶς 5.4.1952 Πρεσβύτερος. Ὑπῆρξε ὁ πνευματικὸς γεννεῶν καὶ γεννεῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν ἀλλὰ καὶ ἀναριθμῶν λαϊκῶν. Ἡ Μονὴ του γνώρισε ἐπὶ τῆς μακρᾶς διαρκείας ἡγουμενίας του μεγάλῃ ἀνθηση.

Η δύναμη των συμβόλων είναι γνωστή από όλα τα θρησκευτικά και ιδεολογικά συστήματα των λαών του κόσμου, άφου συχνά σέ αυτά συμπυκνώνεται ό πυρήνας τής πίστης, τών αντίλήψεων και τών νοοτροπιών τών ανθρώπων. Εϊδικά μάλιστα για τὰ βυζαντινά και χριστιανικά σύμβολα διαθέτουμε ένα επίτομο και πολυσέλιδο επιστημονικό λεξικό, συνταγμένο από τόν Günter Spitzing, και δημοσιευμένο στα γερμανικά, στη δεκαετία του '80.

Ό λαός μας, πιστός και φιλόπατρης, δίνει ιδιαίτερη σημασία και αξία στα θρησκευτικά και έθνικά σύμβολά του. Μέ τὰ σύμβολα αυτά έζησε πολλές και δύσκολες ιστορικές συγκυρίες, και μέ βάση τήν αντίστοιχη πίστη του

φόμενα στο διαβόητο, πλέον, βιβλίο ιστορίας τής ΣΤ' Δημοτικού, για τó όποιο έσχάτως έγινε πολύς λόγος και θόρυβος. Δέν θά ήταν ίσως σκόπιμο νά εμπλακοϋμε έδώ σέ μία άκόμη επιστημονική διαμάχη, έπαναλαμβάνοντας τὰ έπιχειρήματα πού έκατέρωθεν ανταλλάσσονται. Θά μπορούσαμε όμως νά δοϋμε τó όλο ζήτημα υπό τó πρίσμα τής πιθανής ζημίας πού θά προκαλέσει στον κόσμο τών παιδιών, πού θά διδαχθούν ιστορία από τó βιβλίο αυτό. Ζημιάς καθοριστικής, μέ βαθύτατες ψυχολογικές έπιπτώσεις, άφου τó παιδί ξαφνικά βρίσκεται νά διδάσκεται, υπό τόν μανδϋά μάλιστα τής άυθεντίας τού σχολικού και διδακτικού βιβλίου, πράγματα αντίθετα τών όσων μέχρι στιγμής έγνώριζε ή μάθαινε.

Ό άπογαλακτισμός τού ανθρώπου από τόν μυθικό κόσμο τών συμβόλων πρέπει νά γίνεται —έάν και έφόσον κριθεί σκόπιμο νά γίνει— διαφορετικά, σέ άλλη ηλικία, και υπό διάφορες συνθήκες. Πόσο μάλλον όταν τó βιβλίο τού σχολείου δογματίζει για ζητήματα πού συζητούνται άκόμη στην βιβλιογραφία, λαμβάνοντας τόν ρόλο ένός καθοδηγητή πρós συγκεκριμένα ιδεολογικά σχήματα. Τά ιδεολογήματα αυτά, πού άυτοθεωρούνται «προοδευτικά», προβάλλουν ίδιες

Σύμβολα και Συμβολισμοί

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

Άναπληρωτής Καθηγητής
του Δημοκρετίου Πανεπιστημίου Θράκης

κατάφερε νά ξεπεράσει αντιξοότητες και περιπέτειες αίωνων. Τά άπεικόνισε στους ναούς και στη λαϊκή τέχνη του, πίστεψε σ' αυτά και έμφυχώθηκε από τους συμβολισμούς τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα άποτελεί ό δικέφαλος άετός, μέ τήν έκκλησιαστική και κοσμική χρήση του, πού αιώνες όλόκληρους θύμιζε στους υπόδουλους τó βυζαντινό παρελθόν, και έδινε ανάσα αισιοδοξίας στο δούλον Γένος.

Τά σύμβολα, λοιπόν, δέν είναι τυπικές μορφές, κενές περιεχομένου. Έχουν τους δικούς τους ιδιαίτερους συμβολισμούς, και άποτελούν άναπόσπαστα τμήματα τής ζωής και τής πνευματικής συγκρότησης τού λαού μας. Γι' αυτούς άκριβώς τους λόγους συγκεντρώνουν, άλλωστε, και τήν πολεμική όσων πρεσβεύουν τήν άποδόμηση και ύπηρετούν τήν άποκοπή από τήν παράδοση και τις ρίζες μας, στους είκονοκλαστικούς καιρούς μας.

Όσα συμβαίνουν τὰ τελευταία χρόνια στον χώρο τής εκπαίδευσης δέν θά μπορούσαν νά άποτελούν έξάίρεση, μέ άποκορύφωμα τὰ γρα-

άποψεις και συγκεκριμένες ιδεολογικές γραμμές στο σώμα τής ιστορίας, προσπαθώντας νά προσαρμόσουν τó ιστορικό γίνεσθαι κατά τó δοκοϋν. Έτσι, μέ τήν κυριαρχία τους στα σχολικά βιβλία, έπιχειρούν νά διαμορφώσουν μιá ψευδή και έλεγχόμενη ιστορική συνείδηση στα παιδιά, καθώς μάλιστα αυτά άνήκουν στην τρυφερή ηλικία τής διαμόρφωσης τού πνευματικού και ιδεολογικού κόσμου τους.

Τά σύμβολα, φυσικά και δέν έχουν θέση σέ αυτή τήν προσπάθεια. Τó Κρυφό Σχολείο, τó λάβαρο τής Άγίας Λάρας, ή σημαία, ό έθνικός ύμνος, και τόσα άλλα, παραπέμπουν σέ συμβολισμούς, καταστάσεις και ιδέες πού κρίνονται έξοβελιστέοι και έξαφανίσιμοι. Πρέπει νά εξαφανιστεί ότιδήποτε παραπέμπει στην Όρθοδοξία και στην Έκκλησία μας, ώστε νά αλλοιωθεί ή μνήμη τού λαού και νά πριονιστεί ό συνεκτικός δεσμός πιστού και Έκκλησίας, πού είναι ισχυρός και καθοριστικός για τήν καθημερινή ζωή μας. Πρέπει νά αλλοιωθεί τó φρόνημα τής νέας γενιάς,

ώστε να αποκοπεί, σταδιακά, ο Έλληνισμός από τα στηρίγματα και την παράδοσή του.

Κι όμως, όσοι απεργάζονται παρόμοιες εξελίξεις ματαιοδοξούν. Για το Γένος μας ή συνείδηση της εκκλησιαστικής υπαγωγής και οργανώσεως ήταν και θα είναι έναργής, αφού η καθημερινότητά μας είναι άρρηκτα δεμένη με την Εκκλησία και τον ορθόδοξο τρόπο ζωής. Κι αν η σχολική ιστορία προπαγανδίζει το αντίθετο, κάθε σπίτι και κάθε εκκλησία θα γίνουν «Κρυφά Σχολεία», όπου γονείς, συγγενείς και κληρικοί θα μαθαίνουν στα παιδιά μας τόσο την παράδοσή μας, όσο και την αξία της αμφισβήτησης. Έτσι θα πορευτούν τα πράγματα, μέχρι που να αποκατασταθεί η τάξη και η αλήθεια, κι αυτό όπωσδήποτε δεν θα αργήσει, καθώς η ίδια η κοινωνία θα επιβάλλει την αναγκαία αλλαγή.

Τα έθνη και θρησκευτικά μας σύμβολα αντέχουν στον χρόνο και στις δοκιμασίες, αφού εκφράζουν και σχηματοποιούν την συλ-

λογική μας ψυχολογία και ιδεολογία. Έκείνο που οι «προοδευτικοί» συγγραφείς δεν είδαν και δεν ένοιωσαν, είναι η μαζική τάση επιστροφής στην παράδοσή μας, που έφερε νέα νοσηματοδότηση στους έωλους και ανερμάτιστους καιρούς μας. Μια τάση που τείνει να προσλάβει χαρακτήρα κινήματος, και η οποία ευδοκιμεί κυρίως ανάμεσα στη νέα γενιά, την απογοητευμένη από κοινωνικά ή πολιτικά σχήματα και την προδομένη από τις κάθε είδους ιδεολογίες και «επαναστάσεις».

Για τους λόγους αυτούς, όσοι επιχειρούν τα αντίθετα απλώς ματαιοδοξούν. Στις αρχές του 21ου αιώνα, ο Έλληνισμός πιστεύει και σέβεται τα σύμβολα και τους συμβολισμούς του, δείχνοντας έναν καρποφόρο πνευματικό δρόμο στην παραπαίουσα Ένωμένη Ευρώπη, η οποία βαθμιαία οδηγείται στον παραδοσιακό πνευματικό της ρόλο, ανακαλύπτοντας ξανά – συχνά με έκπληξη – την αξία του χριστιανισμού για την ευρωπαϊκή πνευματική ταυτότητα του μέλλοντος.

Πρός τους Συναδέλφους που εισήλθαν ως πρωτοετείς στη Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1951

Ἀγαπητοί μας Συμφοιτηταί, φίλοι καὶ συνάδελφοι,

Πολλές φορές, στις συναυτήσεις μας στα Συνέδρια ή σε άλλες ευκαιρίες, πολλοί από μᾶς εξέφρασαν τή ζωηρή ἐπιθυμία ν' ανταμώσουμε (ὅπως συνάδελφοι ἄλλων ἐτῶν), ὕστερ' ἀπὸ 57 ὀλόκληρα χρόνια, ὅποτε θὰ ἔχουμε ν' ἀναφερθοῦμε σὲ συγκινητικές στιγμές εἴτε ἀπὸ τὰ φοιτητικά μας χρόνια, εἴτε ἀπὸ τὴ διακονία μας στὴν Παιδεία καὶ τὴν Ἐκκλησία. Σκεφθήκαμε, λοιπόν, οἱ δυὸ ὑπογραφόμενοι (Στυλ. Γ. Παπαδόπουλος καὶ Π. Β. Πάσχος, Ὁμότιμοι Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς μας Σχολῆς), ν' ἀναλάβουμε τὴν πρωτοβουλία καὶ νὰ ὀργανώσουμε μιὰ κοινὴ θεία Λειτουργία στὴ γνωστὴ σὲ ὅλους Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης, ὅπου –ὅσοι ζοῦμε καὶ ὅσοι μποροῦμε– θὰ ἐκκλησιαστοῦμε, θὰ συμπροσευχηθοῦμε, θὰ τελέσουμε μνημόσυνο γιὰ τοὺς ἤδη προαπελθόντας, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς Συναδέλφους μας, καὶ θὰ ἔχουμε τὴ χαρὰ τῆς ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιῶν Ἰωάννης, προθυμοποιήθηκε, μετὰ τὴ θεία Λειτουργία, νὰ μᾶς δεξιωθεί στὸ χῶρο τοῦ

Διορθόδοξου Κέντρου. Ἴσως, μάλιστα, μετὰ τὴ δεξίωση, ἂν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπει καὶ ἡ ὁμήγυρη τὸ θελήσει, νὰ γευματίσουμε ὅλοι μαζί (μὲ τὶς ἡμετέρας συζύγους) σὲ κοιτινὸ ἐστιατόριο τῆς Πεντέλης. Ὡς πρὸ βολικὴ ἡμερομηνία, ὅποτε καὶ ὁ ἰ. ναὸς τῆς Μονῆς εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ ἄλλες ἐκδηλώσεις, ὀρίστηκε ἡ Κυριακὴ 2 Νοεμβρίου τοῦ 2008. Παρακαλοῦμε θερμὰ καὶ Συναδελφικά, ὁ καθένας μας νὰ ἐνημερώσει ἐκείνους πού τυχὸν δὲν τὸ γνωρίζουν ἀπὸ τὴν παροῦσα ἢ ἄλλη ἀνακοίνωση.

Ἐπάρχουν δύο δυνατότητες νὰ φθάσει κανεὶς στὸ Μοναστήρι μετὰ συγκοινωνία:

1. Μετρό, καὶ ἀπὸ τὴ στάση «Χαλάνδρι» νὰ πάρει τὸ αὐτοκίνητο γιὰ Πεντέλη καὶ νὰ ἀποβιβαστεῖ στὴ στάση «Μοναστήρι».

2. Λεωφορεῖο, ἀπὸ τὴν Πλατεία Χαλανδρίου γιὰ Παλαιὰ Πεντέλη καὶ ἀποβίβαση στὴ στάση «Μοναστήρι».

Γιὰ πληροφορίες κάθε εἶδους μπορεῖτε ν' ἀπευθύνεσθε στὸν κ. Ἀντώνη Κουκουνάρη, στὴ Γραμματεία τῆς ΠΕΘ (τηλ. 210.5224.180).

Χαίρετε καὶ ὑγιαίνετε πάντοτε!

Μὲ τιμὴ καὶ ἀγάπη ἐν Κυρίῳ,

ΣΤΥΛ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

(Ἀθῆναι, Πάσχα 2008)

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΥΠΑΡΧΕΙ μία αγγλική παροιμία που λέει: «Ποτέ μὴν κρίνεις κάποιον ἂν δὲν κάνεις προηγουμένως μερικὰ χιλιόμετρα μὲ τὰ δικά του παπούτσια». Σοφὴ, ὅπως ὅλες οἱ παροιμίες, βοηθᾷ ὅσους θέλουν νὰ ἀποφύγουν τὴν κατάκριση. Ἄλλὰ σήμερα θὰ μᾶς εἶναι χρήσιμη καὶ γιὰ τὸ θέμα μας: Πῶς νοιώθει ἕνας λαϊκὸς στὴ Λατρεία, ὅπως αὐτὴ ἔχει διαμορφωθεῖ στοὺς περισσότερους ναοὺς; Μὲ ἄλλα λόγια, πῶς μπορούμε νὰ βάλουμε τὸν ἑαυτό μας στὴ θέση του;

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο διαθέτει θεολογικὴ βά-

Ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός...

ση καὶ τεκμηρίωση. Ὁ Θεὸς Λόγος ἔφερε τὸν ἑαυτό Του στὴ θέση μας, καὶ μάλιστα στὴ χειρότερη δυνατὴ. Θεώρησε ὅτι «ᾤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι» (Ἐβρ. 2:17) ὡς ὑψιστὴ μορφή ἀγάπης. Μάλιστα, ἀποφάσισε «μορφωθῆναι τὸ ἀλλότριον» (θ' ὠδὴ ἀκαθίστου), δηλαδή κάτι ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ τὴ δικὴ Του φύση. Κατὰ μείζονα λόγο ἐπιτακτικὴ ἐμφανίζεται γιὰ μᾶς ἡ μέριμνα γιὰ τοὺς πιστοὺς μας, ἀφοῦ μὲ τὴ χειροτονία μας δὲν ἀλλάξαμε φύση· ἀπλῶς καλούμαστε νὰ λαμβάνουμε ὑπ' ὄψιν ἐκείνη τὴν κατάσταση τοῦ ἐκκλησιασματος στὴν ὁποία βρισκόμαστε καὶ ἐμεῖς πρὶν κάποια χρόνια. Καλούμαστε δηλαδή νὰ μὴν ξεχάσουμε τόσο γρήγορα...

Αὐτὴ ἡ μορφή ἀγάπης πού μᾶς ὠθεῖ νὰ μπαίνουμε στὴ θέση τοῦ ἄλλου, νοιάζεται καὶ γιὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς Λατρείας. Πράγματι, κάποια στοιχεῖα τῆς συμπεριφορᾶς μας κατὰ τὴ Λατρεία οὐδέποτε ἀπασχολοῦν τὴν προσοχή μας διότι τὰ ἔχουμε καταστήσει αὐτονόητα, μέρος τῆς αὐτομα-

τοποιημένης ρουτίνας μας. Πῶς, ὅμως, οἱ συμπεριφορὲς αὐτὲς ἐπιδροῦν στὴν ψυχικὴ κατάσταση τοῦ πιστοῦ κατὰ τὴ Λατρεία καί, συνεπῶς, στὴν πρόσληψή της ἀπὸ αὐτόν;

Ἄς δοῦμε πρῶτα τὴν ἔνταση τῆς φωνῆς μας. Ἐχουμε ἐπισημάνει στὸ παρελθὸν τὰ δυὸ ἄκρα, πολὺ ὑψηλὴ καὶ πολὺ χαμηλὴ ἔνταση. Ἄν καὶ τὰ δυὸ πρέπει νὰ ἀποφεύγονται, θὰ τολμοῦσα νὰ πῶ ὅτι περισσότερο βλάπτει ἡ δυνατὴ ἔνταση. Ἀκόμη καὶ μὲ ἥπια ρύθμιση τῶν μικροφῶνων, κουράζει καὶ διασπᾷ. Ἄλλωστε ἡ ἔνταση τῆς φωνῆς ὀφείλει νὰ προσαρμόζεται στὸ περιεχόμενο τῶν λόγων. Ὄταν ἐκφέρουμε δοξολογία ταιριάζει δυνατότερη φωνή, ἀλλὰ στὴν ἰκεσία χαμηλότερη. Ἡ διατήρηση τῆς ἴδιας ἀπαράλλακτης ἔντασης μαρτυρεῖ στὸ ἐκκλησιασμά (ἀλλὰ καὶ στὸν Θεό!) ὅτι μᾶλλον δὲν γνωρίζουμε τί ἀπαγγέλλουμε...

Συναφὲς εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐγγύτητας στὸ μικρόφωνο. Ἀκόμη καὶ μὲ ὀμαλὴ ρύθμισή του, ὅταν μιλάμε σχεδὸν ἐξ ἐπαφῆς καὶ μὲ μεγάλη ἔνταση στὴ φωνή, δημιουργοῦμε δυσάρεστο ἀποτέλεσμα. Ἐδῶ χρειάζεται νὰ ἐπισημάνουμε καὶ τὶς συχνὲς ἐναλλαγὲς τῶν ἀποστάσεων. Ἐπειδὴ μετακινούμαστε ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, εἴτε δικαιολογημένα (γιὰ κάτι ἀναγκαῖο) εἴτε ἀδικαιολόγητα, ὁ ἀκροατὴς ἐκκλησιαζόμενος πιστὸς συμβαίνει νὰ ἀκούει μίαν φράση σὲ κυμαινόμενη ἔνταση· ἕνα μέρος τῆς μετὰ βίας ἀκούομενο καὶ ξαφνικὰ τὸ ὑπόλοιπο σὲ ὑψηλὴ ἔνταση καθὼς ἐπιστρέφουμε κοντὰ στὸ μικρόφωνο, ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ πόσο ἀντιαισθητικὸ καὶ ἐνοχλητικὸ γίνεται τὸ ἀποτέλεσμα.

Τὸ φωνητικὸ ὕψος τῶν ἐκφωνήσεων καὶ τῶν αἰτήσεων (δηλαδή τῶν ἐμμελῶν μερῶν τοῦ ἱερέα καὶ τοῦ διακόνου) εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν ἔνταση τῆς φωνῆς. Σημαί-

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ
thermosv@otenet.gr.

νει τὸ ἂν ἡ βάση τῆς μελωδίας εἶναι ὑψηλὴ ἢ χαμηλὴ. Κάτι ἀξιοπεριέργο πού συμβαίνει στὸν τόπο μας ἔγκειται στὸ γεγονός πὼς στὴν πλειονότητα τῶν κληρικῶν ἡ βάση εἶναι ὑψηλὴ. Δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος τόπος ἐδῶ νὰ ἐρευνησοῦμε τὴν αἰτία, χρειάζεται ὅμως νὰ ἀναλογιστοῦμε τὰ ἀποτελέσματα. Ἐνῶ ὁ καλοπροαίρετος κληρικὸς τὸ θεωρεῖ προσόν, ὅτι ἔτσι ὑπηρετεῖται ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἐν γένει τὸ συμφέρον τῆς Λατρείας, στὴν πραγματικότητα ἡ Λατρεία ζημιώνεται σοβαρά.

Οἱ ὑψηλές βάσεις ἐκπύσσουν τὴν ψυχὴ καὶ φυγαδεύουν τὴν κατάνυξη. Αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν τόσο ζημιογόνον ἂν οἱ πιστοὶ μας συμμετεῖχαν καθημερινὰ στὶς ἀκολουθίες (οἱ ὁποῖες θὰ ἐτελοῦντο σὲ χαμηλότερες βάσεις), ὁπότε θὰ ἀσκοῦντο στὴν κατάνυξη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἑβδομάδος καὶ θὰ «ἀνέβαζαν τοὺς τόνους» τὴν Κυριακὴ. Αὐτὸ συμβαίνει στὰ μοναστήρια (καὶ πάλι χωρὶς τόσο ὑψηλές βάσεις ὅπως στὶς ἐνορίες τὴν Κυριακὴ), ἀλλὰ φυσικὰ δὲν ἀποτελεῖ τὴν λατρευτικὴ πράξη τῶν ἐνοριῶν. Ὁ ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐκκλησιαζόμενος πιστὸς μὲ τὶς ὑψηλές βάσεις χάνει καὶ τὴν μοναδικὴ δυνατότητα κατανύξεως πού τοῦ παρέχεται, δηλαδή χάνει τὴ δυνατότητα νὰ συγκεντρωθεῖ ἢ ψυχὴ του εἰς τὸ «ταμειῖον», νὰ συσταλεῖ ἀπὸ τὴν πολύμορφη διάσπαση τῶν βιοτικῶν μεριμνῶν καὶ τῶν παθῶν. Οἱ ὑψηλές βάσεις κάνουν τὴν ψυχὴ ξενιτεμένη καὶ ἄστεγη. Καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀτύχημα δὲν ἐξαιρεῖται φυσικὰ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἴδιου του λειτουργοῦ...

Ἐπίσης κάποτε χρειάζεται στιγμιαία ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, π.χ. ὅταν θὰ μᾶς παρουσιαστεῖ βήχας. Ἀνθρώπινο αὐτό, ἀλλὰ μπορούμε νὰ φαντασθοῦμε πὼς ἀκούγεται στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἕνα βήχας ἐνισχυόμενος ἀπὸ τὸ μικρόφωνο; Στὸ σημεῖο αὐτὸ χρειάζεται νὰ ἐκπαιδεύσομε καὶ τοὺς ψάλτες μας, πολλοὶ τῶν ὁποίων θεωροῦν αὐτονόητο δικαίωμα νὰ βήχουν κατὰ διαστήματα πάνω στὸ μικρόφωνο· ἴσως μερικοὶ θεωροῦν ὅτι τοὺς προσδίδει κύρος! Μὲ εὐγένεια καὶ ἀγάπη θὰ πρέπει νὰ μάθουν ὅτι ἀπὸ μόνοι τους, λόγω τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀδελφούς τους, θὰ πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ ἀναλόγιο γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ κρατήσῃ τὸ κρουολόγημά τους.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἄς μὴν ξεχάσομε τὴν κάκιστη συνήθεια τῆς «κουβέντας» πάνω στὸ ἀναλόγιο. Δυστυχῶς στοὺς περισσότερους ναοὺς οἱ ψάλτες μας δὲν ἀρκοῦνται στὶς ἐλάχιστες ἀπαραίτητες συνεννοήσεις μὲ τοὺς συνεργάτες τους, ἀλλὰ θεωροῦν κεκτημένο δικαίωμα νὰ συζητοῦν γιὰ τὰ μουσικὰ τους, γιὰ τὸν ἀπέναντι ψάλτη, γιὰ τὰ οἰκογενειακὰ καὶ προσωπικὰ τους θέματα κ.π.ᾶ., χωρὶς νὰ λαμβάνουν κάποια μέριμνα νὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, τὸ ὁποῖο ἔτσι μεταφέρει τὶς στιχομυθίες σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ ναοῦ. Ὁ ἐλαφρότερος χαρακτηρισμὸς πού θὰ μπορούσε νὰ ἀποδώσει κάποιος ἐδῶ εἶναι ἀνευθυνότητα ἀπὸ ἔλλειψη κατηχήσεως· εὐλογία συνέπεια ὅσο ἐμεῖς ἀμελοῦμε νὰ διδάξομε τοὺς ψάλτες μας τί λόγια λέγουν καὶ σὲ τί διακοῦν.

Ἔοιον ἔχομε σφάλει στὰ παραπάνω, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ζητῶ συγγνώμη ἀπὸ τοὺς συλλειτουργοὺς μου ἂν τὰ θεώρησαν περιττές λεπτομέρειες. Ἐγὼ τὰ ἔκρινα ζητήματα λεπτῆς συνειδήσεως καὶ χρέους ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν μας, τὸ ὁποῖο δὲν διαθέτει τὴν δυνατότητα νὰ διαμαρτυρηθεῖ. Ἄλλωστε ὑπάρχουμε γιὰ νὰ ὑπηρετοῦμε τὴν Λατρεία του, τὴν ὅσο τὸ δυνατὸν ἐπιμελῆ καὶ ἀμετεώρωστη. Ἐμεῖς, «εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ διακονία τῆς συσταθείσης ὑπὸ τοῦ Κυρίου Λειτουργίας, βοηθοῦμεν τοὺς ἀδελφούς ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν πρὸς τὴν ἀθανασία» (ἀρχιμ. Σωφρονίου Ὁσφόμεθα τὸν Θεὸν καθὼς ἐστί, σ. 362). Καὶ ἕνα τέτοιο ἀσύλληπτο ἔργο ἀπαιτεῖ καὶ ἀνάλογη ἐπιμέλεια.

Υ.Γ. Σὲ παλαιότερο ἄρθρο εἶχα ἐπισημάνει τὴν ἀπουσία ἀγιαστικῆς εὐχῆς τοῦ ὕδατος κατὰ τὶς περιστατικὲς ἀκολουθίες (θεμελιώσεων, εὐλογίας ὀχημάτων, ἐνάρξεως ιδιωτικῶν ἢ δημοσίων ἔργων κ.ᾶ.). Εὐχαριστῶ θερμὰ τὸν θεολόγο κ. Ἀλέξανδρο Καραμπάτσο ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ ὑπεθυμίσει ὅτι στὴν τελευταία ἔκδοση τοῦ μικροῦ εὐχολογίου ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία ἢ ἔλλειψη διορθώθηκε. Ἀποκτᾶ ἐπομένως ἐπιτακτικὴ σημασία νὰ προμηθευτοῦμε αὐτὸ τὸ εὐχολόγιο προκειμένου νὰ τελοῦμε σωστὰ τὸν ἀγιασμὸ κατὰ τὸ ἀνθρώπινο μέρος του.

Ένα σημαντικό ιστορικό εύρημα στην Παναγία Έλεούσα τῆς Καλλιθέας

Τοῦ Δημήτρη Φερούση

«Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων τοὺς δούλους σου Ἐλεούσα, ὅτι πάντες μετὰ Θεὸν εἰς Σὲ καταφεύγομεν ὡς ἄρηκτον τείχος καὶ προστασία»

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας στὴν Ἀθήνα τὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια πρὶν τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὑπῆρξαν πολὺ σημαντικά. Ὁ τόπος ἦταν σφόδρα ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν εἰκοσιπεντάχρονη (1770-1795) καταγίδα τοῦ τυραννικοῦ Ζαμπίτη βοεβόδα Χατζῆ - Ἀλῆ (Χασεκῆ). Ἐπίσης ἦταν ρημαγμένη ἡ Ἀττικὴ ἀπὸ τὸ θανατικὸ τοῦ 1788. Καὶ οἱ κάτοικοι καταπιεσμένοι καὶ πάλι ἀπὸ τὴ σύντομη θητεία τοῦ νέου Σιληκτάρη στὰ 1785.

Ἐξάλλου δὲν μπορούσαν νὰ συνέλθουν, γὰρ καιρὸ, ἀπὸ τὴν πρωτάκουστη τυχοδιωκτικὴ κλοπὴ τῶν μαρμάρων τῆς Ἀκρόπολης ἀπὸ τὸν Ἑλγιν (1799-1818), ὁ ὁποῖος ἀνευδοίαστα εἶχε πριονίσει καὶ κατακερματίσει τὶς πολυτίμες ἀρχαιότητες. Ἐνῶ ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν θλιμμένοι ἀπὸ τὸ θάνατο ἑνὸς πολὺ σημαντικοῦ, σοφοῦ καὶ φρόνιμου κάτοικου, τοῦ Ἰωάννου Μπειτζέλου (1807).

Ἐπιπλέον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποροῦσαν ὀλοένα καὶ περισσότερο, ἐπειδὴ οἱ ἄρχοντές τους, τὸν τελευταῖο καιρὸ, τρώγωνταν μεταξύ τους καὶ μὲ τὸ λαὸ γιὰ λόγους ιδιοτέλειας καὶ ἀλαζονίας, μὴ μπορώντας νὰ συμφωνήσουν στὴν ἐκλογή κοινῶν δημογερόντων. Ἀκόμα καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες εἶχαν μεταξύ τους διενέξεις! Καὶ ὑπῆρχε μεγάλη σύγχυση ἀνάμεσα στοὺς Μητροπολίτες τῆς Ἀθήνας Βαρθολομαῖο (1764-1774), Βενέδικτο (1781-1785) καὶ Ἀθανάσιο (1785-1799).

Ὡστόσο, πέρα ἀπ' αὐτὲς τὶς καθημερινὲς δοκιμασίες στὴν κορφή, ὑπῆρχε μιὰ κοινὴ παραδοχὴ πού συνένωνε ὅλους τοὺς Ρωμιούς. Ἦταν ἡ παιδεία ὑπὸ τὴν εὐρεία καὶ στενὴ ἔννοια. Ὅλοι πίστευαν ὅτι ὁ «ἑλληνικὸς καινούργιος

κόσμος» πού θὰ ἀναπηδοῦσε μέσα ἀπὸ τὴ συνείδηση μιᾶς πανίσχυρης πολιτιστικῆς ταυτότητας, ἔπρεπε νὰ ἦταν ἀναγεννημένος μέσα ἀπὸ μιὰ ιστορικὴ καὶ πνευματικὴ κατάρτιση. Καὶ σ' αὐτὸ συμφωνοῦσαν ὅλοι οἱ Ρωμιοί. Καὶ ἰδιαίτερα τὸ εἶχε καθημερινὸ μέλημά του ὁ Κλῆρος τῆς Ἀθήνας. Φωτισμένοι καλόγεροι, λόγιοι μοναχοὶ ἀπὸ τὴ Μονὴ τῆς Καισαριανῆς, τὴ Μονὴ Πετράκη, τὸ Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἄλλων Μοναστηριῶν τῆς Ἀττικῆς πρόσφεραν κάθε ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ βοήθεια γιὰ νὰ ἀνέβει τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τῶν 12.000 κατοίκων τῆς Ἀθήνας.

Ἄλλωστε, παρὰ τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς διαφορὲς διενέξεις, ταυτόχρονη ἦταν ἡ οικονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνοδος τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ἦταν τόσο βαθύ τὸ πάθος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας τῶν Γραικῶν, ὥστε κάποιος ἄγνωστος Ἀθηναῖος χάραξε σὲ μιὰ κολώνα τοῦ Θησείου: «1800 φεβρουαρίου 18 χορέψαμε τὴν ἀπόκρια». Ἐνῶ καὶ ὁ Παναγῆς Σκουζὲς σημειώνει στὰ «Ἀπομνημονεύματά του» μόλις ξεκουμπίστηκε ὁ Χασεκῆς Ἀλῆς: «Ἐτότε οἱ Ἀθηναῖοι ὅλοι ἐσυνάχθησαν ὅθεν καὶ ἂν ἦτον, καὶ

ἄρχισεν ἡ Ἀθήνα νὰ εὐτυχεῖ καὶ νὰ καλλωπίζεται».

Στὸ γενικότερο αὐτὸ κλίμα τῆς ἀναγέννησης καὶ τῆς πνευματικῆς ἀνασυγκρότησης ἀναπτύσσεται πλούσιο ἐμπόριο. Κυκλοφορεῖ μυστικά ἡ «Ἑλληνικὴ Νομαρχία». Ὁ Λόρδος Βύρων (1810) ἔρχεται στὴν Ἀθήνα καὶ μιλάει γιὰ τὴ «δυνατότητα νικηφόρου ξεσηκωμοῦ». Ἰδρύεται ἡ «Φιλαθηναϊκὴ Ἀκαδημία» καὶ ἡ «Φιλόμουσος Ἐταιρία». Λειτουργεῖ ἐντατικά ἡ «Σχολὴ Ντέκα». Καὶ ὁ «Λόγιος Ἑρμῆς» τῆς Βιέννης γράφει: «Τὰ ἐν Ἀθήναις Μοναστήρια ἐσύστησαν ἔτι καὶ φιλοσοφικὸν Σχολεῖον, τῶν ὁποίων οἱ ἡγούμενοι καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ἱερομόναχοι, αἰσθανθέντες τὰ ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καλὰ, οἰκεία προαίρεσει, πληρόνουσι τὸν ἐτήσιον μισθὸν τοῦ φιλοσόφου διδασκάλου».

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπίσημη διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας δραστηριοποιήθηκε ἔντονα σὲ ζητήματα παιδείας τοῦ λαοῦ, μὲ ἐνισχύσεις ὑλικές, ὑποτροφίες κι ἄλλες ἠθικές προεπαναστατικές προετοιμασίες. Μάλιστα τότε ἦρθε καὶ νέος

Μητροπολίτης στὴν Ἀθήνα ὁ Γρηγόριος Γ', καθὼς λέγει ὁ χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς: «Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1799 καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν 1800, τουτέστι Ἰανουαρίου 29, ἦλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του (Ἀθήνα) ὁ κυρ Γρηγόριος».

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Γρηγόριος ἦταν προσεχτικὸς καὶ συντηρητικὸς ἕνεκα τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων ποὺ εἶχαν προηγηθεῖ στὴ ζωὴ τῶν Ἀθηναίων. Δὲν ἐνθουσιαζόταν εὐκόλα. Ἀπὸ ἄποψη καλλιέργειας ὁμως «οὐκ ἦν ὅλος παιδείας ἀγευστος». Καὶ ψυχολογικά καὶ πνευματικά βρισκόταν ἐντὸς τῆς πραγματικότητας. Ταξιδεύει συχνά. Καὶ ἦταν θερμὸς ὑποστηρικτῆς τῆς ἐκπαίδευσης τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία, κατὰ τὴ γνώμη του θὰ ἀποβεῖ ὁ σπουδαιότερος παράγοντας τῆς παλιγγενεσίας. Γι' αὐτὸ καὶ βρισκόμε τὴν ὑπογραφή του σὲ πολλὰ «ὑποσχετικά» εἰρήνης, σὲ χορηγίες παιδευτικοῦ χαρακτῆρα. Στὴν ἴδρυση βιβλιοθηκῶν. Στὴν ἐκλογή Πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων στὴν Κωνσταντινούπολη. Καὶ βέβαια σὲ ἐγκαίνια καθιέρωσης Ναῶν. Ὁ ἱερός Κλῆρος πιστεύει ὅτι ἡ ἴδρυση Ναῶν, Μοναστηριῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν ἀποτελεῖ χρέος πνευματικὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ, ἀλλὰ καὶ πατριαρχικὸ καθῆκον κάθε Ρωμοῦ.

Μιὰ τέτοια ἰδρυτικὴ πράξη τοῦ Γρηγορίου Γ' (ἐγκαίνια Ναοῦ) βρέθηκε πρόσφατα, ὕστερα ἀπὸ τυχαία ἀνακάλυψη στὸ ναῖδιο τῆς Παναγίας Ἐλεούσας, στὴν Καλλιθέα.

Πρόκειται γιὰ ἓνα κομμάτι λινοῦ ὑφάσματος, περίπου τετράγωνο 60X70 ἑκατοστά, ἐλαφρὰ ἐφθαρμένο. Εἶναι ζωγραφισμένο μὲ ὠραία, ζωντανὰ χρωματισμένα ἄνθη, γύρω ἀπὸ τὴν «Ἄκρα Ταπείνωση» τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπίσης στὶς τέσσερις γωνίες ὑπάρχουν ἀποτυπωμένοι οἱ τέσσερις μορφές τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ ἰσαριθμοὶ ἄγγελιοι. Στὸ κέντρο, κυρίαρχη εἶναι ἡ μορφή τοῦ Ἰησοῦ μὲ σταυρωμένα τὰ

χέρια και πίσω του βρίσκεται ο Σταυρός. Γύρω από όλες αυτές τις παραστάσεις αναγράφεται το σπουδαίο ιστορικό γεγονός της αυθεντικότητας του και της εκκλησιαστικής προέλευσής του: «Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερὸν καθιερωθὲν καὶ ἁγιασθὲν παρὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μι(η)τροπολίτου Ἀθηνῶν κυρίου κυρίου Γρηγορίου (Γ') ἐν ἔτει 181δ (4)». Πρόκειται δηλαδή για τὸ λεγόμενο «Ἀντιμήνσιο».

Ἡ ἴδρυση ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων εἶχαν ἓναν εὐρύτατο σκοπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ἦταν ἡ ἐδραίωση καὶ συνέχιση τῆς Ρωμοσύνης στὴ διάρκεια τῶν αἰῶνων. Καὶ ἡ ἐνίσχυση τῶν Ρωμῶν πνευματικὰ καὶ ψυχολογικά. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸ νὰ θυμηθοῦμε κάτι ποὺ ἔγραψε ὁ Φώτης Κόντογλου στὸ βιβλίο του «Βασά-ντα» τὸ ἔτος 1923.

«Ποῦναι ἐμένα ἢ φωλιά μου, ἢ ἀπόμερη, ἢ ζεστή φωλιά μου!... Ξωκκλήσι, λιβάνι, χειροβικό! Θεϊκὴ γαλήνη! Ἁγία Κόχη μὲ Ἀντιμήνσιο καὶ Ἀρτοφόριο! «Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία, καὶ μηδὲν γῆινον ἐαυτῇ λογιζέτω»...».

Πάνω ἀπὸ τριακόσια βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ ἐκκλησιάκια, ναοὺς καὶ μοναστήρια εἶχε ἡ Ἀττικὴ. Ἀληθινὰ κοσμήματα πίστεως, πολιτισμοῦ καὶ αἰσθητικῆς καλλιέργειας. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔμεναν συχνὰ ἀλειτούργητα. Μὰ ἦταν ἐκεῖ, μάρτυρες καὶ μαρτυρία μιᾶς στέρεως ιστορικῆς συνείδησης καὶ ἐκφρασης ἐσωτερικότητας καὶ εὐγένειας.

«Οἱ ἀθηναϊκὲς ἐκκλησίες», γράφει ὁ Μανόλης Χατηδάκης, «δὲν θὰ πρέπει νὰ κριθοῦν ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐτέλεια τοῦ ὑλικοῦ καὶ νὰ θεωρηθοῦν τυχαῖα ἐπαρχιακὰ μνημεῖα. Ἀπεναντίας, μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ ἢ πνευματικὴ τους χάρη ἀναδεικνύεται ἀτόφια, χωρὶς τὴν παρεμβολὴ τῆς αἰσθησιακῆς τέρψης ἀπὸ τὴν πολυτέλεια στὰ ὑλικά. Γιατὶ οἱ Βυζαντινοὶ Ἀθηναῖοι, πιστοὶ στὶς παραδόσεις τους, ἐξακολουθοῦν νὰ φιλοκαλοῦν, ἴσως χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν «μετ' εὐτελείας»».

Καὶ βέβαια ἔχει δίκιο ὁ διπλωμάτης καὶ ποιητῆς Ἄγγελος Βλάχος (1838-1920), ποὺ περιγράφοντας ἓνα τέτοιο ἐρημικὸ ἐκκλησιάκι τραγουδᾷ μὲ βαθιὰ συγκίνηση:

«Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική.
Τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ...
—δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾷ.

Ἐνα κανδηλι θαμπερό,
καὶ ἓνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησιάκι τὸ φτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης ὅταν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ».

Ἔτσι θωρακισμένο ιστορικὰ τὸ ἐκκλησιάκι τῆς Παναγίας Ἐλεούσας καὶ οἰκοδομημένο τουλάχιστον ἀπὸ τὸ 1814 ἀποτελεῖ ἀπόκτημα θρησκευτικὸ ὄχι μόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ἄλλὰ εἶναι καὶ «Σῆμα Κατατεθέν» γιὰ τὴν Καλλιθέα. Τὸ μνημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ τύχει ἐνὸς προσεκτικότερου, αἰσθητικοῦ εὐτρεπισμοῦ, ὕστερα ἀπὸ τὴ βεβιασμένη, αὐθαίρετη προσθήκη ποὺ ὑπέστη, ἀφοῦ εἶναι τὸ ἀρχαιότερο θρησκευτικὸ τέμενος τῆς περιοχῆς.

Ὁ καινούργιος κόσμος, στηριγμένος στὴ θωράκιση τῆς μικρῆς, ιστορικῆς ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἀποκτήσει καὶ καινούργιο βηματισμό! Ἡ πιστότητα δὲν ἐμποδίζει τὴ νεωτερικότητα. Καὶ οἱ δύο, ὡς μιὰ ἀγκαλιά, μποροῦν νὰ ἀναδείξουν πανελλήνιο καὶ πανορθόδοξο προσκύνημα τὸ ναὸ τῆς Παναγίας Ἐλεούσας. Τὸ ἀξίζει! Ἀφοῦ πρόκειται γιὰ τὴ Μητέρα καὶ Τροφὸ ὅλων τῶν Χριστιανῶν.

«Διάσωσον, ὦ Ἐλεούσα μητὲρ Θεογεννήτωρ,
ἐκ παντοίων ὀδυνηρῶν περιστάσεων
τοὺς Σοὶ πιστῶς καταφεύγοντας, ἄχραντε».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Ένα βιβλίο για τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη Σεβαστιανό

Υπὸ τὸν τίτλο «Παλαιὸν Ὁφλημα» καὶ ὑπότιτλο «Μία προσωπικὴ μαρτυρία γιὰ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κοιτίσης κυρὸ Σεβαστιανό» ἐκυκλοφορήθη τὸ νέο βιβλίο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου. Γράφει μεταξύ ἄλλων στὸν Πρόλογό του ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἱεροθέος: «Πολλοὶ τὸν γνωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του γιὰ τὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα καὶ ἀγνοοῦν τὸ βάθος τῆς προσωπικότητάς του. Ὅμως, πέρα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του αὐτοῦς, ὁ ἀείμνηστος Σεβαστιανὸς ἦταν ἕνας ὑπέροχος ἄνθρωπος καὶ ἕνας εὐαίσθητος χαρισματοῦχος Κληρικὸς μὲ βαθειὰ συνείδηση τῆς ἀποστολῆς του καὶ μὲ αἴσθηση εὐθύνης γιὰ τὸ ποίμνιό του. Αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ φανερώσει αὐτὸ τὸ βιβλίο πὸν γράφεται μὲ πολὺ μεγάλη ἀγάπη καὶ σεβασμὸ στὴ μνήμη του. Δὲν εἶναι μία βιογραφία του, ἀλλὰ ἕνα κοίταγμα τῆς προσωπικότητάς του μέσα ἀπὸ τὶς προσωπικὲς μου ἀναμνήσεις, κυρίως ἀπὸ τὴν πνευματικὴ του διακονία στὰ Γιάννενα ὡς Ἱεροκέρυκος. Εἶναι μία προσωπικὴ μου μαρτυρία. Ὡς Γιαννιώτης γνώρισα τὸν ἀείμνηστο Σεβαστιανό, ὅταν ὑπηρετοῦσε ὡς Ἱεροκέρυκος στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἰωαννίνων τὴν ἐποχὴ πὸν Μητροπολίτης ἦταν ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Σεραφεῖμ. Συνδέθηκα στενὰ μαζί του, ἦταν σχεδὸν ἀπὸ τοὺς πρώτους Πνευματικὸς μου Πατέρες καὶ γνώρισα ἐξ ἐμπειρίας τὴν ἐσωτερικὴ του πνευματικότητα, τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν στοργὴ γιὰ τὰ πνευματικὰ του παιδιὰ...». Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σεβαστιανὸς ἐκοιμήθη στὶς 12.12.1994 καὶ ἐτάφη κατόπιν ἐπιθυμίας του στὸ προαύλιο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, λίγα μέτρα ἀπὸ τὰ ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα.

Ἐκκλησία ἢ Φιλάνθρωπος

Στὴν ἐφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ τῆς 2.5.2008 δημοσιεύεται μία ἐπιστολὴ τοῦ κ. Διονυσίου Κούγκα ἀπὸ τὴν Καλλιθέα Ἀθηνῶν στὴν ὁποία καταγράφεται καὶ ἐπαινεῖται ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τοὺς ἔχοντες ἀνάγκη ἀδελφούς μας. Γράφει μεταξύ ἄλλων ὁ ἐπιστολογράφος: «Πλατεία Κλαυθμώνος, στὸ πίσω μέρος, ὁδὸς Π. Π. Γερμανοῦ γωνία. Δευτέρα 25.2.2008, ὥρα 5.30 τὸ ἀπόγευμα. Τυχαῖα περνώντας ἀπὸ ἐκεῖ γίνομαι μάρτυρας τοῦ πῶς ἕνας ἱερέας, ἀπ' τὸ μικρὸ αὐτοκίνητό του πὸν εἶναι γεμάτο μὲ σακοῦλες περιέχουσες ἢ καθεμία τάπερ μὲ φαγητό, ψωμὶ καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα, χορταίνει τὴν πείνα ὄλων τῶν «ἐνοίκων» τῆς πλατείας. Καὶ θλίβεται ἡ καρδιά σου ἕως λυγμῶν, βλέποντας τὸ πλῆθος τῶν ἀνήμπορων ἀνθρώπων νὰ ξεπροβάλλει ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ νὰ ὀδεύει πρὸς τὸ αὐτοκίνητο τοῦ ἱερέα νὰ πάρει τὴν σακούλα του χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς φωνάξει. Μόνο στὴ θέα τοῦ παπαῦ. Γιατί ἤξεραν καὶ περίμεναν καὶ ξέρον ἅπαντα, καθὼς ἔμαθα, αὐτὴ τὴν ὥρα. Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ τους. Πὸν τοὺς τὸ προσφέρει ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ, ὅπως ὁμολογοῦνε μόνοι τους..... Δὲν θέλω πιά ποτὲ ν' ἀκούσω τὴν ἐρώτηση ξανά. Πὸν εἶναι ἢ Ἐκκλησία; Τί κάνει ἢ Ἐκκλησία; Βρίσκεται ἐκεῖ ὅπου ἐγὼ τυχαῖα τὴν «συνάντησα» κι ἂς μὴν ἔτρεφα καμιά ἀμφιβολία. «Συναντήστε» τὴν καὶ σεῖς καὶ πείτε εὐγε! Χίλιες φορές νὰ ποῦμε εὐγε! «Αὐτὰ γράφει μὲ παρρησία ὁ κ. Δ. Κούγκας καὶ ἐμεῖς τοῦ λέμε «εὐγε» γιὰ τὸ θάρρος νὰ γράψει δημοσίως αὐτὰ πὸν ὀρισμένοι ἄλλοι ἀποσιωποῦν.

«Ποτήριον Ψυχροῦ» (Ματθ. ι' 42)

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ Ο ΠΟΙΜΗΝ, τεῦχος Ἀπριλίου 2008, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ἐπισημαίνουμε ἕνα λίαν διαφωτιστικὸ καὶ δι-

δακτικό κείμενο του κ. Σπύρου Κανίνια, Εισαγγελέως Ἀρείου Πάγου. Τὸ κείμενο ἔχει τίτλο «Ποτήριον Ψυχροῦ» ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν φράση τοῦ Κυρίου μας πού καταγράφεται στὸ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἰ' 42. Ἀναφέρεται σὲ μία προσωπικὴ ἐμπειρία τοῦ συγγραφέως, γνωστοῦ καὶ διακεκριμένου δικαστικοῦ. Ὁ κ. Κανίνιας θυμᾶται μία δίκη κατὰ τὴν ὁποία εἶχε καταδικασθεῖ σὲ βραχυχρόνια φυλάκιση ἑνας νέος ἄνδρας μὲ βεβαρημένο ποινικὸ μητρώο. Μὲ τὴν ἀνακοίνωση τῆς ἀποφάσεως ὁ κατηγορούμενος κατελήφθη ἀπὸ ἔντονη ὀργή καὶ ἄρχισε νὰ ἀπειλεῖ τοὺς μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι κατέθεσαν ἐναντίον του. Τότε: «Τὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή τὸν φώναξα μὲ τὸ ὄνομά του, τὸν κοίταξα καὶ μὲ κοίταξε. Δὲν θὰ λησμονήσω τὴν διασταύρωση τῶν βλεμμάτων μας. Μοῦ φάνηκε ὅτι ζητοῦσε κάτι ἀπὸ μένα καὶ ὅτι ἦταν πρόθυμος νὰ ὑπακούσει σὲ ὅ,τι τὸν διέταζα... Ἀμέσως παρακάλεσα τὸν κλητῆρα νὰ φέρει «ἕνα ποτήρι νερὸ στὸν ἄνθρωπο»... Ρούφηξε τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ ποτήρι ὁ ταλαιπώρος κατάδικος καὶ μὲ ξανακοίταξε κάπως γαληνεμένος. Τότε μὲ λόγια ἀπλὰ καὶ σταθερὴ φωνὴ τὸν συμβούλευσα νὰ ἐπιβληθεῖ στὸν ἑαυτό του, ὥστε ἡ καταδίκη αὐτὴ νὰ ἀποβεῖ ἢ τελευταία της ζωῆς του... Ἐπὶ χρόνια δοκίμαζα τὴν εὐτυχία νὰ δέχομαι χαιρετίσματα εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὸν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως διψασμένο ἐκεῖνο ἄνθρωπο. Τὰ ἔστειλε μὲ τὸν δικηγόρο του, ὁ ὁποῖος μὲ ἐβεβαίωσε ὅτι ὁ φίλος μας δὲν ξαναεγκλημάτισε καὶ ὅτι δὲν ἔπαυε νὰ μὲ θεωρεῖ «εὐεργέτη» του. Ἀκόμη μὲ διακατέχει ἡ ἀπορία, ἂν εἶναι δυνατόν ἕνα ποτήρι νερὸ νὰ ἀποδειχθεῖ φάρμακο τόσο θεραπευτικό...». Προφανῶς εἶναι δυνατόν, ἀξιότιμε κύριε Εἰσαγγελεῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἡ ἀγάπη, ἡ συμπόνια, ἡ καλὴ διάθεση πρὸς τὸν συνάνθρωπο, τὸν κάθε συνάνθρωπο, τὸν πλησίον πού μας διδάσκει καὶ τὸ Εὐαγγέλιο, εἶναι τὸ μεγαλύτερο φάρμακο. Ἀλλὰ ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμὸς τὸ ἀφήνει πολλές φορές ἀναξιοποίητο.

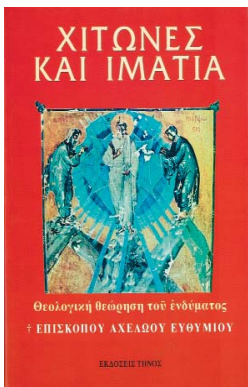
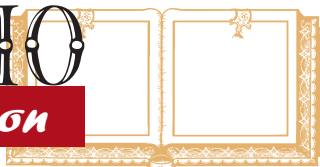
«Ἀγωνία καὶ κατάνυξη» τοῦ Π. Β. Πάσχου

Ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀγωνία καὶ Κατάνυξη» καὶ μὲ ὑπότιτλο «Ἐπιλογή Δοκιμίων Ὁρθοδόξου Στο-

χασμοῦ» ἐκυκλοφορήθη ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τὸ βιβλίον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως καὶ πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ Παντελῆ Πάσχου. Πρόκειται γιὰ τὴν Γ' ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο συγκεντρώνει ἐπιλεγμένα δοκίμια, ἄρθρα καὶ κείμενα ἐκπομπῶν παλαιότερων δεκαετιῶν. Ἡ πρώτη ἔκδοση ἔγινε τὸ 1975 καὶ ἡ δεύτερη τὸ 1983. Ὁ Παντελῆς (Πάσχος) Β. Πάσχος, δίδαξε Ὑμνολογία καὶ Ἀγιολογία στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ παραλλήλως συνεργάσθηκε μὲ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μὲ τὸ κρατικὸ ραδιόφωνο –τὸ τότε Ε.Ι.Ρ.– γιὰ τὴν προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος μὲ ἄρθρα, βιβλία καὶ ἐκπομπές πού συγκίνησαν πολλές χριστιανικὲς ψυχές. Ἐπίκεντρο τῶν περισσοτέρων κειμένων του εἶναι ἡ ἐκλαϊκευση τοῦ μηνύματος τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἡ γνωριμία μὲ τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς μάρτυρες τῆς Πίστεως, ἡ ἀνάδειξη τῶν δεσμῶν μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Λογοτεχνίας, καθὼς καὶ ἡ προβολὴ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως τῆς ἀγαπητῆς του δυτικομακεδονικῆς γῆς. Στὸ μετὰ χεῖρας βιβλίον μὲ χρονολογία ἐκδόσεως 2008 ὁ λογίωτατος καὶ μουσικολογιώτατος συγγραφεὺς παρουσιάζει 28 κείμενά του, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀρχικῶς αὐτοτελῆ, ἀλλὰ συνδέονται μὲ σαφῆ συνεκτικὸ ἰστό. Ἰδιαιτέρως ἀξίζει νὰ μελετηθοῦν οἱ δυὸ ἐνόητες κειμένων μὲ τοὺς ἐξῆς τίτλους: Ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος (Προοίμιον στὴν ἀνθρωπολογία τῶν Μυστικῶν) καὶ Ἡ Κατάνυξη (ὀκτὼ εἰσαγωγικὰ κεφάλαια). Τὸ Ἐπίμετρο περιέχει ἀναφορὰς στὸν Ἄλ. Παπαδιαμάντη, στὸν Φώτη Κόντογλου καὶ στὸν μακαριστὸ ἀγιολόγο Πρωτοπρεσβύτερο Ἰωάννη Σπ. Ράμφο. Τὸ βιβλίον ἀφιερώνεται ἀπὸ τὸν συγγραφέα «στὴν πάντοτε ὡραία Νεότητα πού ἀγαπᾶ κι ἐπιζητεῖ νὰ βιώνει ὅσο γίνεται βαθύτερα τὴν ποίηση καὶ τὴν κατάνυξη τῆς ἀληθινὰ ποιητικῆς καὶ βαθιὰ κατανυκτικῆς Ὁρθοδοξίας». Στὰ πολλὰ προτερήματα τοῦ βιβλίου ἐντάσσεται καὶ ἡ εἰκονογράφηση ἀπὸ τὸν ἀγιογράφο π. Χριστόδουλο Φεργαδιώτη. Εὐχόμεθα στὸν κ. Π.Β. Πάσχο νὰ συνεχίσει τὴν καρποφόρο πνευματικὴ διακονία του μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

**Σεβασμιωτάτου Ἀχελώου
Εὐθυμίου**

ΧΙΤΩΝΕΣ ΚΑΙ ΙΜΑΤΙΑ

Ἐκδόσεις Τήνος

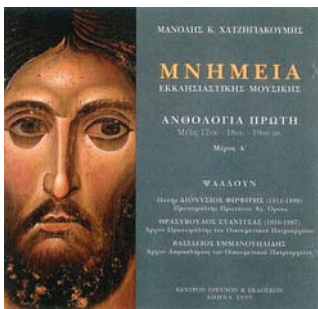
Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀχελώου, τακτικός καὶ πολυτιμος συνεργάτης τοῦ «Ἐφημερίου», πολυγραφώτατος, ἀσχολεῖται στὸ βιβλίο του αὐτὸ μὲ ἓνα θέμα καίριο ὅσο κι ἂν φαίνεται γιὰ πολλοὺς αὐτονόητο καὶ ὅσο κι ἂν

στὴν ἐποχὴ μας εἶναι ἐν πολλοῖς καὶ παρεξηγημένο στὴν ἀντιδιαστολὴ γυμνό-ντυμένο σῶμα... Στὰ μεταφυσικά καὶ θρησκευτικά ἐρωτήματα ποὺ ἀναφύονται ὁ συγγραφέας προσφέρει πολλὰ θεολογικά καὶ ἀνθρωπολογικά στοιχεῖα στὸ θέμα αὐτὸ μὲ βάση τὴν παράδοση τῶν πατέρων, τὶς εὐαγγελικὲς ἐπιταγὲς ἀλλὰ καὶ τὶς ἀγιογραφικὲς ἀπεικονίσεις. Ἀναφέρεται ἐν ἐκτάσει στὴ σύγχρονη ἐνδυμασία, τὴ μόδα, τὶς μεταμφιέσεις, τὴ σπατάλη γύρω ἀπὸ τὴν ἐνδυμασία, τὸ κίνημα τοῦ γυμνισμοῦ καὶ δίνει πολλὲς προεκτάσεις σὲ κάθε τομέα ποὺ ἀναφέραμε καὶ σὲ ἄλλους πολλοὺς ποὺ δὲν ἐπιτρέπει ὁ χῶρος νὰ ἐπεκταθοῦμε. Ἐνα βιβλίο πάρα πολὺ ἐνδιαφέρον, ποὺ ἐνημερώνει, προβληματίζει καὶ δίνει κατευθύνσεις γιὰ πρόγραμμα ἀλλὰ καὶ δράση πνευματικῆ.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

**Μανώλης Κ.
Χατζηγεωργίου**
**Μνημεία
Ἐκκλησιαστικῆς
Μουσικῆς**
«ΑΝΘΟΛΟΓΙΕΣ»

Τὰ «Μνημεία Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς» εἶναι μιὰ μεγάλη εἰδολογικὴ μουσικὴ Σειρά, φιλολογικὴ στὴν οὐσία, ποὺ περιέχει σπουδαῖα καὶ ἄγνωστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέλη, ὀρισμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωροῦνται ἀριστουργήματα ὄχι μόνο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς παγκόσμιας μουσικῆς φιλολογίας. Στὶς «Ἀνθολογίες» ἔχουν ἐπιλεγεί χαρακτηριστικὰ μέλη ἀπὸ τὴ νεώτερη περίοδο (κυρίως 16ος-19ος αἰ.) δηλαδὴ ἀπὸ μίαν ἐποχὴ μὲ ἐξαιρετικὰ πλούσιο καὶ ἄγνωστο μουσικὸ ὕλικό. Πιὸ συγκεκριμένα, ἔχουν ἐπιλεγεί εἶδη (Καλοφωνικοὶ Εἴρμοι, Δοξαστικά Ἰακώβου, Καταβασίες, Πο-

λυέλει), τὰ ὁποῖα μόλις ἐπιβιώνουν ἢ ἔχουν πάψει πρὸ πολλοῦ νὰ ψάλλονται καὶ γιὰ τὴν ἀπόδοση τῶν ὁποίων ἡ προφορικὴ ἐρμηνευτικὴ ἐμπειρία παραμένει πάντοτε πολυτιμότερο ἐφόδιο. Τὰ μέλη ὅλα σχεδὸν ἐκτελοῦνται ἀπὸ παλαιούς παραδοσιακοὺς ψάλτες, τοὺς τελευταίους σήμερα μιᾶς μεγάλης ἐρμηνευτικῆς παράδοσης καὶ ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχουν πιά (Θρασύβουλος Στανίτσας, π. Διονύσιος Φιρφυρῆς, π. Παναγιώτης Τσιναράς, Λεωνίδας Σφήκας). Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, εἰδικότερα τῶν νεώτερων (μετὰ τὴν Ἑλωση) χρόνων, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους τομείς δραστηριότητος καὶ ἔκφρασης τοῦ καθόλου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Μανώλης Χατζηγεωργίου στὶς «Ἀνθολογίες» μὲ τὸ εἰδικὸ καὶ πλούσιο ρεπερτόριο, τοὺς λαμπροὺς ψάλτες καὶ κυρίως, τὴ στερεή, φιλολογικὴ δομὴ, ἀποσκοπεῖ στὴν παρουσίαση τοῦ μεγάλου καὶ τόσο σημαντικοῦ αὐτοῦ νεοελληνικοῦ πολιτιστικοῦ πλοῦτου. Μὲ τέτοια ἔργα ἐπιτυγχάνεται ἡ βαθύτερη γνώση μιᾶς τόσο σημαντικῆς ἐποχῆς καὶ ὀλοκληρώνεται ἀποτελεσματικὰ ὅ,τι σημειολογεῖται σήμερα ὡς ἐθνικὴ πολιτισμικὴ αὐτογνωσία.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, δεῖ προσκυνεῖν»

Η ΘΕΑΡΕΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

(Ἰωάν. 4,5-42)

Ὁ Κύριός μας θέλοντας νὰ ικανοποιήσει καὶ νὰ βραβεύσει τὴ δίψα τῆς ψυχῆς τῆς ἀμαρτωλῆς Σαμαρείτιδος, στὸ Εὐαγγέλιο αὐτῆς τῆς Κυριακῆς, φανερώνει σ' αὐτή, γιὰ πρώτη φορὰ τὴ σωστὴ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ εἶπε σ' αὐτή: «Ὁ Θεὸς εἶναι Πνεῦμα· κι αὐτοὶ ποὺ τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μὲ τὴ δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ φανερώνει τὴν Ἀλήθεια». Ἀλλὰ καὶ μὲ

1. Τοῦ πνεύματός μας τὴ λατρεία.

Καὶ τοῦτο γιὰ αὐτὴ εἶναι ἡ φύση καὶ ἡ ἔννοια, ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ ποιότητα, ἡ οὐσία καὶ ἡ ἀξία τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ Λατρείας. «Θὰ λέγαμε ὅτι ἡ μεγάλη ἐλπίδα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ὑποφέρει ἀπὸ τὴ μοναξιά καὶ συμπιέζεται κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς μηχανῆς, εἶναι ἓνα μεταφυσικὸ ἀνοιγμα στὴ ζωὴ του. Δηλαδή ὁ δρόμος τῆς Πίστεως. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀνάπαυση τῆς προσωπικῆς συναντήσεως μὲ τὸ Θεό. Στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Στὸ χῶρο τῆς προσευχῆς. Στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Θείας Λατρείας «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ». Ὁ Θεὸς θέλει λατρεία, ποὺ ἀναβλύζει μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μας ποὺ ἐκφράζει τὴ θερμὴ ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωση τῆς ψυχῆς μας. Τότε εἶναι δεκτὴ ἡ λατρεία τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν εἶναι εἰλικρινῆς ἐκδήλωση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου καὶ τῶν πνευματικῶν μας δυνάμεων!... Νὰ μιλάει τὸ πνεῦμα στὸ Πνεῦμα. Τὸ πλάσμα στὸν Πλάστη. Ὁ μικρὸς στὸν Μεγάλο. Ὁ τυποτένιος στὸν Παντοκράτορα. Νὰ μιλάει ὁ ἔσω ἄνθρωπος. Ἴσως ρωτήσῃ κάποιος: «Νὰ μὴ μετέχει καὶ τὸ σῶμα μας;». Καὶ βέβαια νὰ μετέχει. Ἐξ ὀλοκλήρου νὰ μετέχει. Καὶ νὰ γονατίζει τὸ σῶμα, καὶ νὰ σταυρώνουμε τὰ χέρια, καὶ νὰ ὑψώνονται τὰ μάτια, νὰ κινεῖται ἡ γλῶσσα ὥστε καὶ αἰσθητὰ νὰ ἐκφράζον τῆς ψυχῆς τὰ αἰσθήματα, τοῦ πνεύματός μας τὶς σκέψεις καὶ τὶς αἰσθήσεις!... Νὰ λησμονοῦμε πρὸς στιγμὴν τὰ γήινα, γιὰ νὰ στρεφόμεστε στὰ οὐράνια. Τότε, «πᾶσαν τὴν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν!...». Τὸ πνεῦμα μας θὰ κινηθεῖ· τὸ πνεῦμα μας θὰ μιλήσει, αὐτὸ θὰ ὑψωθεῖ καὶ θὰ παραδοθεῖ στὰ ἄνω, στὴν εὐάρεστη τοῦ Θεοῦ Λατρεία. Καὶ ἐφόσον τὸ πνεῦμα μας προσφέρεται, τότε παίρνουν ἀξία καὶ οἱ ὑλικές μας προσφορές, τὰ δῶρα μας, τὰ κερὰ καὶ τὰ θυμιάματά μας. Ἀλλὰ, τότε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς ἐμπνέει καὶ μᾶς βοηθεῖ νὰ προσφέρουμε:

2. Τὴν κατ' ἐξοχὴν Θεάρεστη Λατρεία

Δηλαδή, πῶς συγκεκριμένα μὲ τὸ Μυστήριό τῆς Ἁγίας Κοινωνίας, ἡ Θεία Εὐχαριστία, ποὺ εἶναι τὸ Μυστήριο

Πρωτοπρ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη,

Ἰ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ

τῶν Μυστηρίων μέσα στὴ θεία Λειτουργία. Αὐτὴ ἀγιάζει τοὺς πιστοὺς. Αὐτὴ εὐχαριστεῖ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ λέγεται «Εὐχαριστία». Λοιπόν, τί ἔρχεσαι στὸν ἐσπερινὸ καὶ τὴν ἀρτοκλασία, ἀδελφέ, καὶ ἀπουσιάζεις ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία; Γιατί κάθεσαι στὸν ὄρθρο καὶ τὴ δοξολογία καὶ ἀναχωρεῖς μόλις ἀρχίσει ἡ Λειτουργία; Ἡ πῶς παρακολουθεῖς μὲν τὴ Λειτουργία, καὶ δὲν φροντίζεις νὰ προσέρχῃς στὴν Ἁγία Θεία Κοινωνία;

Εἶπαμε, ὅτι ἡ Λειτουργία εἶναι τὸ πᾶν, ἡ ἀγία θυσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ προσφέρθηκε καὶ γιὰ τὴ δικὴ σου Σωτηρία. Λοιπόν, τὴ Λειτουργία βαριέσαι; Τὴ θεία Κοινωνία περιφρονεῖς; Τί κάνεις χριστιανέ; Τί ὀρθόδοξος εἶσαι, καὶ τί λατρεία προσφέρεις; Λοιπόν, μὲ φόβο Θεοῦ, μὲ κατάνυξη, μὲ ταπείνωση πολλή, μὲ ὀλόψυχη πρὸς τὸν Θεὸ ἀφοσίωση, μὲ θεία ἔξαρση καὶ συμμετοχὴ μας στὴ θεία Λειτουργία.

Λατρεύω τὸν Θεὸ «ἐν πνεύματι» σημαίνει ὅτι τοῦ ἀφιερώνω τὴν ὑπαρξή μου, τὴ σκέψη μου, τὴν καρδιά μου, τὴ θέλησή μου. Προσηλώνουμε καὶ ἀναποκρίνομαι στὴν ἀγάπη Του. Τὸ δὲ «ἐν ἀληθείᾳ», ἀναφέρεται στὴ γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὅχι τοῦ ἀνύπαρκτου θεοῦ, ἢ τῶν θεῶν τῆς εἰδωλολατρίας ἢ σὲ ὅσα διδάσκουν οἱ αἰρετικοί. Πρέπει δὲ ἀκόμη νὰ προσθέσουμε, ὅτι ὁ διάλογος τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Σαμαρείτιδα, ὑπῆρξε ἀποφασιστικῆς σημασίας γιὰ τὴν μετέπειτα ζωὴ τῆς ἀμαρτωλῆς ἐκείνης γυναίκας, γιὰτὶ ἐγκατέλειψε τὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας, ἔγινε Εὐαγγελίστρια τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀξιώθηκε νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τὸν Χριστό. Ἔτσι, ἀπὸ ἀμαρτωλὴ καὶ σκοτεινὴ γυναῖκα γίνεται «φωτεινὴ». Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν τιμᾶ ἔκτοτε ἡ Ἐκκλησία μας, ὡς «ἰσαπόστολον καὶ μάρτυρα»!...

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί! Ἐχει λεχθεῖ καὶ εἶναι ἀλήθεια, ὅτι «τελικὰ ἡ συνάντησή μὲ τὸ Θεό εἶναι μία κρίση γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Συνιστᾷ ἢ τὴν αἰώνια ζωὴ του ἢ τὴν αἰώνια καταδίκη του!...». Καὶ στὴν περίπτωσή τῆς Σαμαρείτιδος ἡ συνάντησή της μὲ τὸν Κύριο ἐσήμανε τὴ Σωτηρία της, γιὰτὶ διψοῦσε γιὰ τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ γνωρίσει τὴν ἀλήθεια. Ὁ Χριστὸς ἔπρεπε νὰ ἀνασύρει μέσα ἀπὸ τὴ λάσπη τῆς ἀμαρτίας, ἓνα διαμάντι, ποὺ ἦταν ἡ διψασμένη ψυχὴ τῆς Σαμαρείτιδος.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

Στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Έτερων Μητροπόλεων

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Τερόθεος χειροτόνησε εις Διάκονον τόν κ. Άλέξανδρο Κωνσταντίδη (12.04.08).

Με τόν Υπουργό Έθνικης Παιδείας και Θρησκευμάτων συνεργάστηκε ό Μακαριώτατος (16.4.08).

Άπό τόν έορτασμό τής Βαϊφόρου στη Μύκονο (19.4.08).

Στιγμιότυπο από τή Μ. Παρασκευή στον Ι. Ν. Προφήτου Ήλιου Παγκρατίου (24.4.08).

Ό έορτασμός τής Ζωοδόχου Πηγής στην Άγία Μονή Άργολίδος (2.5.08).

Στήν Πανήγυρη του Άγίου Άχιλλίου στη Λάρισα προεξήρχε έφέτος ή Α.Θ.Π. ό Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος (15.5.08).

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ
Αριθμός Άδειας
10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Ραδιόφωνο
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

